

DIGITALES ARCHIV

ZBW – Leibniz-Informationszentrum Wirtschaft
ZBW – Leibniz Information Centre for Economics

Møller Kjeldsen, Marie

Book

Effekten af børnepasningens pris og kvalitet på
forældrenes arbejdsudbud : = The price and quality of
daycare and the parent labor supply response

Provided in Cooperation with:

Danish Economic Councils, Copenhagen

Reference: Møller Kjeldsen, Marie (2018). Effekten af børnepasningens pris og kvalitet på
forældrenes arbejdsudbud : = The price and quality of daycare and the parent labor supply
response. København : De Økonomiske Råds Sekretariatet.

This Version is available at:

<http://hdl.handle.net/11159/1657>

Kontakt/Contact

ZBW – Leibniz-Informationszentrum Wirtschaft/Leibniz Information Centre for Economics
Düsternbrooker Weg 120
24105 Kiel (Germany)
E-Mail: [rights\[at\]zbw.eu](mailto:rights[at]zbw.eu)
<https://www.zbw.eu/>

Standard-Nutzungsbedingungen:

Dieses Dokument darf zu eigenen wissenschaftlichen Zwecken
und zum Privatgebrauch gespeichert und kopiert werden. Sie
dürfen dieses Dokument nicht für öffentliche oder kommerzielle
Zwecke vervielfältigen, öffentlich ausstellen, aufführen, vertreiben
oder anderweitig nutzen. Sofern für das Dokument eine Open-
Content-Lizenz verwendet wurde, so gelten abweichend von diesen
Nutzungsbedingungen die in der Lizenz gewährten Nutzungsrechte.

<https://savearchive.zbw.eu/termsfuse>

Terms of use:

*This document may be saved and copied for your personal and
scholarly purposes. You are not to copy it for public or commercial
purposes, to exhibit the document in public, to perform, distribute
or otherwise use the document in public. If the document is made
available under a Creative Commons Licence you may exercise further
usage rights as specified in the licence.*

Effekten af børnepasningens pris og kvalitet på forældrenes arbejdsudbud

Marie Møller Kjeldsen

De Økonomiske Råds Sekretariat

Arbejdsrapport 2018:1

Sekretariatet udgiver arbejdsrapporter, hvori der redegøres for tekniske, metodemæssige og/eller beregningsmæssige resultater. Emnerne vil typisk være knyttet til dele af formandskabets redegørelser. Sekretariatet har ansvaret for rapporterne.

John Smidt
Direktør

ISSN 0907-2977 (Arbejdspapir - De Økonomiske Råds Sekretariat)

De Økonomiske Råds Sekretariat
Amaliegade 44
1256 København K
Tlf. nr.: 33 44 58 00
E-mail: dors@dors.dk
www.dors.dk

The price and quality of daycare and the parent labor supply response

Marie Møller Kjeldsen
De Økonomiske Råds Sekretariat

Working paper 2018:1

Abstract:

This analysis provides evidence that quality of daycare affects parents' employment on both the extensive and the intensive margin. The findings suggest that a lower number of children per childcare worker increase the employment probability of parents after having a child. Furthermore a higher share of educated caregivers among the childcare workers increases employed mothers probability of being fulltime employed. There is no significant effect of parents' cost of daycare on their employment probability but the findings do suggest that higher price increases employed father's probability of working full time.

The analysis exploits municipality variation in quality and cost of daycare and demonstrates via a placebo test that the variation can be considered to be exogenous. To the best of our knowledge no other studies have explicitly examined the effects of quality of daycare on parents' employment. The results with regard to the parents' cost of daycare are in line with results from Sweden and Norway. Like Denmark, these countries heavily subsidise childcare and have high female labor participation rates.

Keywords: Employment, childcare leave, price of daycare, quality of daycare

JEL: C31, D19, J20

Indholdsfortegnelse

1 Indledning.....	5
2 Institutionelle rammer.....	7
2.1 Prisen for børnepasning	7
2.2 Barselsregler	9
3 Metode.....	9
3.1 Analysen af den ekstensive margin	9
3.2 Analysen af den intensive margin.....	11
3.3 Kommunevariationen i pris og kvalitet	12
4 Data	14
4.1 Population	14
4.2 Effektmål	15
4.3 Takster	18
4.4 Kvalitet i børnepasningen	19
4.5 Baggrundsvariable	20
5 Resultater.....	21
5.1 Den ekstensive margin.....	21
5.2 Den intensive margin	26
6 Konklusion.....	27
7 Litteratur	29
A Definition af beskæftigelse	31
B Normering i dagtilbud	32
C Variabeloversigt	33
D Regneeksempel – den ekstensive margin.....	35
E Regneeksempel – den intensive margin	36
F Resultater for familier med de højeste indkomster	37
G Supplerende figurer og tabeller	41

1 Indledning

Børnepasning bliver ofte nævnt som eksempel på et område, hvor der kan forventes dynamiske effekter af offentligt forbrug, idet et offentligt subsidie alt andet lige kan forventes at øge arbejdsudbuddet på den ekstensive margin. Således bemærker eksempelvis Rogerson (2007) og Kleven (2014), at den subsidierede børnepasning kan være en af årsagerne til, at de skandinaviske lande kan opretholde et højt arbejdsudbud på trods af et højt skattetryk. Dette papir søger at svare på, hvordan ændringer i subsidiet fra det nuværende niveau, kan forventes at påvirke forældrenes arbejdsudbud.

Subsidiering af børnepasning kan både påvirke den pris, forældrene betaler, og kvaliteten af børnepasningen. Mens der er en omfattende litteratur om effekten af prisen på børnepasning på arbejdsudbuddet, er der mangel på empirisk viden om effekten af kvalitet. Dette papirs primære bidrag er en estimering af effekten af marginale forskelle i børnepasningens kvalitet på forældrenes arbejdsudbud både på den ekstensive og den intensive margin. Samtidig estimeres effekten af forskelle i prisen og estimererne sammenlignes med tilsvarende estimater fra andre lande.

I analysen udnyttes den kommunale variation i børnepasningens takst og kvalitet til at undersøge, hvordan marginale forskelle vil påvirke forældrenes arbejdsudbud i perioden omkring en familieførogelse. Den identificerende antagelse er således, at kommunevariationen i takst og kvalitet er tilfældig i den forstand, at forældre ikke bosætter sig derefter, eller at forældre med bestemte præferencer påvirker taksten eller kvaliteten i den enkelte kommune. Analysen finder ingen tegn på nogle af delene, og det vurderes derfor rimeligt at betragte kommunevariationen i takst og kvalitet som eksogen. Derudover viser en placebo-test ingen signifikante forskelle i beskæftigelsen for *kommende* forældre i kommuner med forskellig takst og kvalitet.

Analysen har fokus på forældre i perioden efter en familieførogelse. I forbindelse med en familieførogelse har familien ret til jobsikret barsels- og forældreorlov med løn eller offentlig førsørgelse. I perioden efter en familieførogelse er de økonomiske konsekvenser for familien ved at tilpasse sin erhvervsdeltagelse efter børnepasningens pris og kvalitet derfor ikke så stor, som den er i en situation uden ret til orlov. Hvis familien ikke har ret til orlov, vil en udtrædelse af arbejdsmarkedet som udgangspunkt indebære fuldstændig tab af indkomst for den forælder, der ikke arbejder. Hvis pris og kvalitet af den subsidierede børnepasning påvirker arbejdsudbuddet på den ekstensive margin, er nybagte forældre derfor sandsynligvis en af de grupper, der vil reagere mest tydeligt.

Samlet set viser analysen, at bedre kvalitet i børnepasningen øger arbejdsudbuddet på både den ekstensive og den intensive margin. Kvaliteten i børnepasningen er i analysen målt som henholdsvis antallet af børn pr. voksen og andelen af pædagoguddannet personale blandt institutionernes pædagogiske personale. Analysen viser, at flere børn pr. voksen i kommunens dagtilbud er forbundet med lavere arbejdsudbud på den ekstensive margin i perioden omkring en familieforøgelse, jf. tabel 1. Hverken forældrenes pris eller pædagogandelen i institutionerne påvirker arbejdsudbuddet på den ekstensive margin. Modsat forholder det sig for effekterne på den intensive margin, hvor normeringen ikke har en statistisk signifikant effekt, men pædagogandelen i institutionerne har en positiv effekt på beskæftigede mødres sandsynlighed for at arbejde fuldtid og taksten har en positiv effekt på beskæftigede fædres sandsynlighed for at arbejde fuldtid. Selvom effekterne er statistisk signifikante, viser konvolutberegninger, at de er små i et makroøkonomisk perspektiv. Eksempelvis er de direkte omkostninger ved at mindske antallet af børn pr. voksne i dagtilbuddene fra det nuværende gennemsnit på 3,6 til 3 børn 2,56 mia., mens øgede skatteindtægter som følge af øget beskæftigelse blandt forældrene blot vil beløbe sig til 44 mio. kr.

Tabel 1. Analyseresultater

	Mor	Far	Familien
<i>Effekt på beskæftigelsessandsynligheden</i>			
Takst	0	0	0
Børn pr. voksen	-	0	-
Pædagogandel	0	0	0
<i>Effekt på sandsynligheden for at arbejde fuldtid^{a)}</i>			
Takst	0	+	0
Voksne pr. barn	0	0	0
Pædagogandel	+	0	+

a): Effekten på sandsynligheden for at arbejde fuldtid er kun undersøgt for beskæftigede forældre

Anm. : "0" angiver, at der ikke er en statistisk signifikant effekt af variablen, "-" angiver, at der er en signifikant negativ effekt og "+", at der er en signifikant positiv effekt. I hele analysen anvendes et signifikansniveau på 5 pct.

Kilde: Egne beregninger på registerdata

Der er en enkelt anden dansk analyse af prisen på børnepasning og forældrenes arbejdsudbud. Simonsen (2010) finder med et tilsvarende analysedesign signifikante beskæftigelseseffekter på den ekstensive margin for mødre af takstforskelle i 2001. Ændringer i reglerne for barselsorloven i 2002, indførelsen af landsdækkende pasningsgaranti i 2005

og en reduktion af den maksimale forældrebetaling i 2006 er mulige forklaringer på, at analysen på baggrund af nyere data giver et andet resultat.

Mens der ikke er anden litteratur, der eksplicit belyser betydningen af kvaliteten af børnepasningen, er der en omfattende international litteratur, der undersøger sammenhængen mellem prisen på børnepasning og forældrenes arbejdsudbud. Det overordnede billede er, at øget subsidiering til børnepasning øger mødrenes arbejdsudbud, men størrelsen af effekten varierer mellem lande og afhænger af de institutionelle forhold, herunder de øvrige politikker på familieområdet, jf. Akgunduz og Plantenga (2017) samt Cascio m.fl. (2015). Der er dog studier fra Norge og Sverige, der ligesom den her beskrevne analyse ikke finder signifikante effekter på beskæftigelsen på den ekstensive margin, jf. Havnes og Mogstad (2011) og Lundin mfl. (2008). I forhold til andre lande er subsidiet til børnepasning i de skandinaviske relativt stort, hvilket kan være årsagen til, at marginale ændringer i subsidiet ikke vil have effekt på beskæftigelsessandsynligheden. Derudover er erhvervsdeltagelsen blandt kvinder i de skandinaviske lande relativt høj og potentialet for at øge den yderligere, er derfor ikke så stort som i mange andre lande.

De positive effekter af højere pris på børnepasning på fædrenes arbejdsudbud på den intensive margin, findes ikke umiddelbart andre steder i litteraturen, blandt andet fordi hovedparten af den eksisterende litteratur har fokus på mødrenes beskæftigelse. I en nutidig dansk kontekst bør der dog tages højde for, at begge forældres arbejdsudbud kan påvirkes af ændringer i det offentlige subsidie til børnepasning, hvilket resultatet af denne analyse understreger.

Papiret indledes med en kort beskrivelse af de institutionelle rammer for børnepasning og barsel, derefter beskrives det metodiske setup og de anvendte data, og endelig præsenteres analysens resultater.

2 Institutionelle rammer

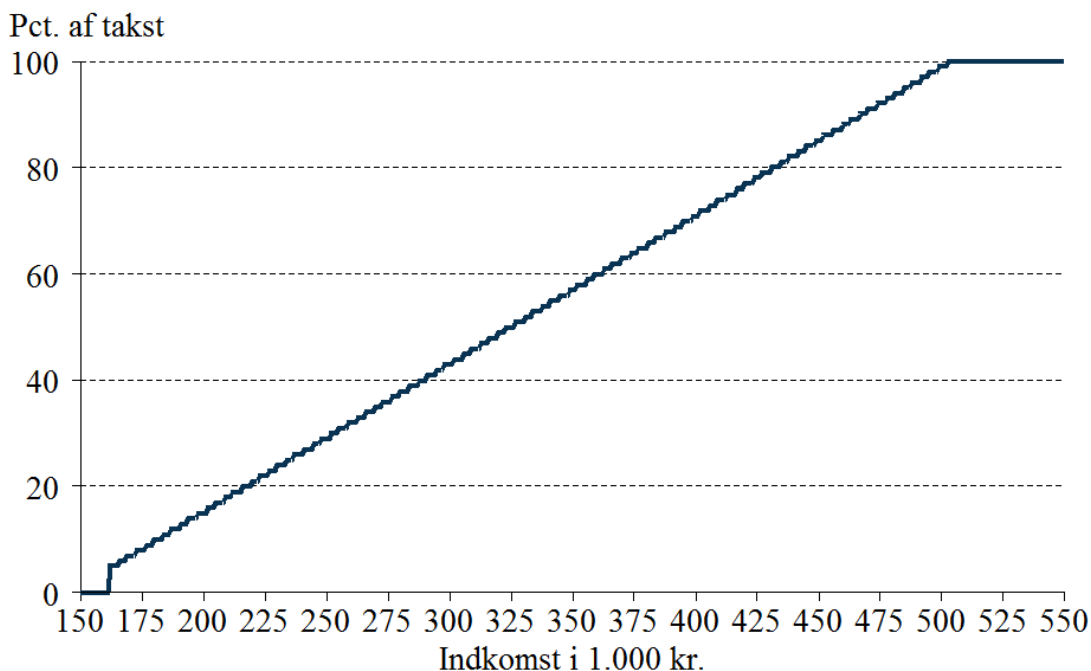
2.1 Prisen for børnepasning

Taksten for børnepasning fastsættes af den enkelte kommune, men forældrenes betaling må dog højest udgøre 25 pct. af bruttodriftsudgifterne eksklusiv ejendomsudgifter pr. barn i dagtilbud. Den enkelte families pris er indkomstafhængig, så forældre med en indkomst under en vis grænse får en større tilskudsandel fra kommunen og derved en

lavere pris. Indkomstgrænsen og aftrapningen af tilskudsandel fastsættes af Ministeren for Børn, Undervisning og Ligestilling og er ens i alle kommuner.¹

I 2014 fik familier med en årsindkomst under 161.701 kr. fuld friplads og skulle således ikke betale for børnepasning. Familier med en indkomst mellem 161.701 og 165.284 kr. skulle betale 5 pct. af kommunens takst, og for hver årlig indkomststigning på 3.583 kr. skulle familien betale yderligere 1 pct.point af kommunens takst. Familier med en årsindkomst på 502.200 kr. eller derover betalte kommunens fulde takst, jf. figur 1.² I analyseperioden er indkomstgrænserne hvert år blevet reguleret med satsreguleringsprocenten.

Figur 1. Indkomstaafhængig forældrebetaling i daginstitutioner, 2014

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Oftest tilbyder kommunerne en fuldtidsplads eller en deltidsplads til forældre, der ønsker at få deres barn passet, hvor deltidspladsen svarer til ca. 75 pct. af timetallet i en

¹ Den årsindkomst, der ligger til grund for fripladstilskuddet, er forældrenes personlige indkomst plus positiv nettokapitalindkomst og aktieindkomst bortset fra udbytteindkomst op til kr. 5.000. Hvis barnet kun bor sammen med den ene forælder, er det denne forælders indkomst plus indkomsten for en eventuel ægtefælle eller samlever, der lægges til grund ved beregningen af økonomisk fripladstilskud.

² Fripladsskalaens indtægtsgrænser forhøjes med 7.000 kr. for hvert yderligere hjemmeboende barn under 18 år og 56.559 kr. når den forælder, der har retten til pladsen og til fripladstilskuddet, er enlig forsørger.

fuldtidsplads.³ Det er altså typisk ikke muligt for forældrene frit at vælge, hvor mange timers pasning de vil betale for. I analysen betragtes forældrenes valg af pasning derfor som et valg på den ekstensive margin, hvor de beslutter hvorvidt barnet skal passes, og ikke et valg på den intensive margin, hvor forældrene kontinuert kan vælge antallet af pasningstimer. I 2012 udgjorde deltidspladser 3 pct. af de budgetterede pladser i institutioner, mens den tilsvarende andel i dagplejerne var 1 pct., jf. Dalsgaard m.fl. (2014).

2.2 Barselsregler

Gravide har ret til fire ugers orlov før fødslen og derefter 14 ugers barselsorlov. Fædre har ret til to ugers fædreorlov, som de skal holde i løbet af de første 14 uger efter fødslen. Efter de første 14 ugers barselsorlov har hver af forældrene ret til at holde forældreorlov i op til 32 uger. Dagpengeledige har ret til at forlænge forældreorloven med otte uger. Forældre i arbejde kan forlænge orloven med op til 14 uger. Den maksimale barselslængde for en mor i beskæftigelse er således 60 uger, efter barnet er født, mens det er 48 uger for faren. Dagpengeledige og beskæftigede har ret til barselsdagpenge i barselsperioden, mens kontanthjælpsmodtagere modtager kontanthjælp under barslen. Arbejdsgiveren modtager refusion svarende til barselsdagpenge for beskæftigede med ret til løn under barslen.

3 Metode

Analysen udnytter den kommunale variation i børnepasningens pris og kvalitet til at belyse effekten på forælderens arbejdsudbud dels på den ekstensive og dels på den intensive margin. De to analyser er nært beslægtede, men der er dog visse forskelle.

3.1 Analysen af den ekstensive margin

I analysen af den ekstensive margin estimeres, hvordan børnepasningens pris og kvalitet påvirker sandsynligheden for at være i beskæftigelse i en given uge efter en familieforøgelse. Beskæftigelsessandsynligheden i familie i i en given uge efter familieforøgelsen, y_i , beskrives ved:

$$y_i = \beta_0 + \beta_1 T_i + \beta_2 K_i + \beta_3 X_i + \beta_4 B_i + e_i,$$

hvor T_i er taksten for børnepasning for familie i , K_i er kvaliteten af børnepasningen målt ved antal børn pr. voksen i dagtilbuddene og pædagogandelen i institutionerne, X_i er en række familiespecifikke karakteristika som forældrenes uddannelse, arbejdsmarkedserfaring, ledighedshistorik, antal børn etc., og B_i er karakteristika ved familiens bopæls-

³ En deltidsplads svarer typisk til 36 timer, mens en fuldtidsplads typisk svarer til 48 timer, jf. Dalsgaard m.fl. (2014).

kommune, som eksempelvis ledighed, trækprocent, region etc. Der foretages i alt 104 estimationer; én for hver uge fra 26 uger *før* fødslen til 78 uger *efter* fødslen. Som en placebotest estimeres også beskæftigelsessandsynligheden før fødslen, idet en signifikant effekt af børnepasningens pris eller kvalitet på beskæftigelsen før fødslen vil være tegn på misspecifikation af modellen. Modellen estimeres ved OLS med robuste standardfejl, der tager højde for kommuneklynger, og derved tillader korrelation mellem familier indenfor den samme kommune.⁴

Modellen estimeres for hver uge før og efter familieforøgelsen, hvilket medfører variation i taksten også *indenfor* de enkelte kommuner.⁵ Variationen skyldes, at kommunernes takst ligger fast et år ad gangen, og børnene derfor vil have forskellige aldre, når taksten for børnepasning i deres bopælskommune ændres.⁶

Analysen fokuserer på familiens samlede beskæftigelse. I dag deler forældrene i højere grad end tidligere barselsorloven, og forældrenes beskæftigelsesbeslutning er derfor ikke uafhængige af hinanden. En højere beskæftigelse for mødre kan enten indebære en højere beskæftigelse for børnefamilier samlet set eller en uændret samlet beskæftigelse, hvis mødrenes højere beskæftigelse opvejes af en tilsvarende lavere beskæftigelse blandt fædrene. Det vil derfor være misvisende kun at undersøge effekten af børnepasningens pris og kvalitet på mødrenes beskæftigelse, som der ellers er tradition for i litteraturen. Forældrenes arbejdsudbud estimeres dog også separat for at illustrere baggrunden for familiens samlede beskæftigelse.

Analysens design er inspireret af Simonsen (2010) dog med en række ændringer. For det første undersøges effekten af prisen for alle familier. Simonsen undersøger kun effekten for de ca. 60 pct. højest tjenende familier, der ikke får fripladstilskud. For det andet undersøges effekten på familiens samlede arbejdsudbud, hvor Simonsen kun ser på mødrene. Endelig foretages analysen på baggrund af en senere periode, og der er i højere grad fokus på i kvaliteten af dagtilbuddene.

⁴Ifølge Angrist (2001) er en lineær model ligeså velegnet til analyser med binære afhængige variable som til analyser af andre typer afhængige variable, når modellen er mættet. Som robusthedstjek er også en probit model estimeret, og resultaterne heraf er de samme som de præsenterede., jf. bilagsfigur G.9.

⁵ Variationen indenfor de enkelte kommuner er dog ikke stor nok til, det er meningsfuldt at foretage analysen med fixed effects på kommuneniveau.

⁶ Den implicite antagelse er, at familierne reagerer på den aktuelle takst i ugen, men det er også muligt, at det er taksten omkring fødslen, der er relevant. Ugevisse estimationer af effekten af taksten i fødselsugen giver samme resultat, som det her præsenterede, jf. bilagsfigur G.10.

For at givet et indtryk af den økonomiske signifikans af effekterne, og om de er relevante i makroøkonomiske konsekvensberegninger på børnepasningsområdet, beregnes desuden en elasticitet, der beskriver den forventede konsekvens af en ændring på børnepasningsområdet for beskæftigelsen samlet set. For at få et samlet mål for beskæftigelseseffekten af en marginal ændring i børnepasningens pris og kvalitet er derfor foretaget en analyse, der undersøger effekten på andel uger i beskæftigelse det første halvandet år efter fødslen. Denne analyse samler så at sige effekterne fra de ugevise estimationer i et samlet mål. Baggrundvariable, population mv. er de samme i denne estimation som i de ugevise estimationer, eneste forskel er den afhængige variabel. I den samlede estimation er den afhængige variabel andel uger i beskæftigelse ud af de første 78 uger efter fødslen, mens den afhængige variabel i de ugevise estimationer er sandsynligheden for at være beskæftiget i den givne uge.

3.2 Analysen af den intensive margin

I analysen af den intensive margin estimeres, hvordan børnepasningens pris og kvalitet påvirker beskæftigede forældres sandsynlighed for at arbejde fuldtid. Sandsynligheden for at arbejde fuldtid for forælder i , p_i , beskrives ved:

$$p_i = \beta_0 + \beta_1 T_i + \beta_2 K_i + \beta_3 X_i + \beta_4 B_i + e_i,$$

hvor de øvrige variable er som defineret ovenfor. Modellen estimeres ved OLS med robuste standardfejl, der tager højde for kommuneklynger, og derved tillader korrelation mellem familier indenfor den samme kommune. Effekten af børnepasningens pris og kvalitet på beskæftigede forældres sandsynlighed for at arbejde fuldtid belyses ved at undersøge sandsynligheden for at arbejde fuldtid alle 26 uger, fra barnet er halvandet, til det er to år gammelt. Kun forældre, der arbejder i hele perioden, indgår i analysen.

Formålet med at undersøge timearbejdsudbuddet blandt de beskæftigede er at belyse, om børnepasningens pris og kvalitet påvirker, hvorvidt forældrene generelt arbejder fuldtid, når de har børn i vuggestuealderen. Derudover varierer antallet af arbejdstimer mere fra uge til uge for visse grupper af beskæftigede end arbejdsudbuddet på den ekstensive margin. Derfor er de ugevise estimationer, der giver god mening i analysen af timingen af (gen-)indtrædelse på arbejdsmarkedet, knap så relevante i analysen af forældrenes arbejdsudbud på den intensive margin. I analysen af den intensive margin foretages derfor blot en enkelt estimation, der estimerer sandsynligheden for at arbejde fuldtid alle uger, fra barnet er halvandet til to år gammelt, givet man er beskæftiget i alle disse uger.

Beskæftigede forældres arbejdsudbud undersøges i perioden fra barnet er halvandet til to år gammelt for at holde effekten af børnepasningens pris og kvalitet på henholdsvis den ekstensive og den intensive margin adskilt. Analysen af den ekstensive margin viser, at normeringen påvirker forældrenes arbejdsudbud på den ekstensive margin helt indtil 61 uger efter fødslen. Beskrivende statistik viser ligeledes, at andelen af beskæftigede mødre er stigende fra fødslen og indtil omkring 65 uger efter fødslen er, jf. evt. figur 2.

3.3 Kommunevariationen i pris og kvalitet

Den enkelte families faktiske pris for børnepasning afhænger af kommunens takst og familiens indkomst. To familier med samme indkomst betaler den samme andel af deres respektive bopælskommuners takst, men deres individuelle pris vil være forskellig, hvis kommunernes takst er forskellig. Vi undersøger effekten af kommunens takst i stedet for effekten af den enkelte families individuelle pris af to årsager.

Den ene årsag er, at formålet med analysen er at undersøge, hvordan et regime med en høj takst påvirker beskæftigelsen i forhold til et regime med en lavere takst. Fripladsskalaen har sandsynligvis også adfærdseffekter, men ved at fokusere på de kommunale takster elimineres fripladsskalaens adfærdseffekter fra analysen. For en given indkomst vil den procentvise forskel mellem to familiers individuelle priser altid være den samme som forskellen mellem taksterne i deres bopælskommuner.

Den anden årsag er, at den enkelte families individuelle pris for børnepasning afhænger af familiens indkomst, som afspejler beskæftigelsen og dermed prisen. Ved at benytte kommunens takst undgås dette endogenitetsproblem, og det er muligt at undersøge effekten af prisen på børnepasning for alle familier uanset indkomst.

Den grundlæggende antagelse i analysen er, at kommunevariationen i takst og kvalitet for børnepasning er tilfældig i den forstand, at forældre ikke bosætter sig derefter, eller at forældre med bestemte præferencer påvirker taksten eller kvaliteten i den enkelte kommune.

Der findes ikke tegn på, at forældre generelt bosætter sig efter taksten på børnepasning. Selvom mellem 5 og 10 pct. af familierne flytter i årene omkring en familieforøgelse, flytter de fleste til en kommune med nogenlunde tilsvarende takst, og omtrent lige mange flytter til en dyrere som til en billigere kommune, jf. tabel 2. Derudover varierer tak-

sten i den enkelte kommune over tid, og den enkelte familie kan således ikke være sikker på, at taksten i den kommune, de flytter til, forbliver den samme.

Da oplysninger om normeringer og pædagogandele blandt personalet i de enkelte kommuner ikke er nemt tilgængeligt for borgerne, virker det usandsynligt, at familier flytter derefter. Derudover varierer både normeringer og pædagogandele i den enkelte kommune over tid, så familierne kan ikke regne med, at kvaliteten forbliver den samme i den kommune, de flytter til. Dalsgaard og Jordan (2016) finder således, at 32 kommuner i 2014 har mindst 5 pct. færre børn pr. voksen end i 2010, mens 29 kommuner har mindst 5 pct. flere børn pr. voksen. Tilsvarende har 19 kommuner i 2014 mindst 5 pct. højere pædagogandel end i 2010, mens 27 kommuner har mindst 5 pct. lavere pædagogandel.

Tabel 2. Flyttemønstre og takstændringer

	Fra 2012 til 2013	Fra 2013 til 2014	Fra 2014 til 2015
<i>Flyttemønstre for mødre, der fik barn i 2013</i>			
		<i>Pct.</i>	
Flytter til en anden kommune	9,7	7,9	5,8
Flytter til en dyrere kommune	1,4	1,1	1,1
Flytter til en billigere kommune	2,1	1,6	1,1
Flytter til en kommune med samme takstniveau ^a	6,2	5,2	3,6
<i>Ændring i kommunale takster - Dagpleje</i>			
		<i>Pct.</i>	
Mere end 10 pct. fald	0,0	4,1	1,0
Ingen ændring ^b	99,0	92,9	99,0
Mere end 10 pct. stigning	1,0	3,1	0,0
<i>Ændring i kommunale takster – Daginstitution</i>			
		<i>Pct.</i>	
Mere end 10 pct. fald	2,0	4,1	3,1
Ingen ændring ^b	91,8	94,9	94,9
Mere end 10 pct. stigning	6,1	1,0	2,0

a) Takstniveauet defineres som ens i to kommuner, hvis forskellen i taksterne er under 10 pct.

b) Taksten defineres som uændret, hvis en eventuel ændring er under 10 pct.

Anm.: Kun mødre i analysepopulationen indgår. Taksterne er for børn i 0-2 års alderen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

For at undersøge, om forældre med bestemte karakteristika påvirker taksten og/eller kvaliteten i den enkelte kommune, er der foretaget en estimation af henholdsvis taksten og kvalitetsmålene med modellens øvrige baggrundskarakteristika som forklarende variable. Der findes ingen signifikant effekt af hverken indkomst, uddannelsesniveau eller erhvervserfaring på de kommunale takster eller kvalitetsvariablene. Derimod falder taksten, og pædagogandelen stiger signifikant, når antal børn pr. voksen stiger. Omvendt

falder antallet af børn pr. voksen signifikant, når taksten øges, og stiger når pædagogandelen øges.

4 Data

4.1 Population

Analysepopulationen består af familier, der fik børn i 2013. Dette år er valgt, idet det på den ene side muliggør en analyseperiode uden databrud i takster og normeringer for dagtilbud, mens det på den anden side er muligt at følge forældrenes beskæftigelse i op til to år efter familieforøgelsen. Familier, hvor moren har fået et andet barn mindre end 52 uger før fødslen af barnet i 2013, udelades af analysen, fordi barselsretten til børnene overlapper. Tilsvarende udelades familier, hvor moren har fået et andet barn mindre end 78 uger efter barnet i 2013, idet barslen til det nye barn vil påvirke beskæftigelsen i analyseperioden. Analysen af den intensive margin har fokus på perioden, hvor barnet er mellem halvandet og to år gammelt, og i denne analyse udelades derfor desuden familier, hvor moren har fået et andet barn, mens barnet har denne alder.

Familier, hvor der indgår selvstændige, udelades af analysen, fordi beskæftigelsesoplysningerne om selvstændige er mangelfulde. Selvstændige defineres som personer, der ifølge den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS) har selvstændig virksomhed som deres primære indkomst, eller personer der ifølge sygedagpengeregisteret (SGDP) fik udbetalt barselsdagpenge som selvstændig. Derudover udelades familier, hvor mindst en af de voksne ifølge beskæftigelsesministeriets forløbsdatabase DREAM modtog førtidspension, ledighedsydelsen, fleksløntilskud eller SU i mindst en af de 52 uger, efter barnet blev født. Endelig indgår kun familier, hvor alle voksne er fuldt skattepligtige i året.

Der indgår 35.200 familier i analysen af den ekstensive margin, hvilket svarer til 64 pct. af de familier, der fik barn i 2013. I analysen af den intensive margin indgår 24.700 mødre, 27.000 fædre og 22.000 familier, hvilket svarer til henholdsvis 45 pct., 54 pct. og 40 pct. af dem, der fik barn i 2013. Der indgår flest fædre, færre mødre og færrest familier i analysen af den intensive margin, fordi kun personer, der er beskæftiget hele perioden fra barnet er halvandet til to år indgår i analysen. Kun familier, hvor begge forældre er beskæftiget hele perioden, indgår i analysen af familierne.

4.2 Effektmål

Analysen af den ekstensive margin

Beskæftigelse er det primære effektmål i analysen af den ekstensive margin, og hvorvidt den enkelte er i beskæftigelse opgøres på ugebasis fra 26 uger inden barnets fødsel til 78 uger efter. En person defineres som beskæftiget i en given uge, hvis der ifølge eIndkomst-registeret er udbetalt løn til vedkommende for arbejde i ugen, uden der ifølge sygedagpengeregisteret samtidig er udbetalt barselsdagpenge til vedkommendes arbejdsgiver.⁷ Definitionen af beskæftigelse beskrives nærmere i bilag A med udgangspunkt i en række simplificerede eksempler på forsørgelsesforløb i perioden omkring et barns fødsel. For familien under et er effektmålet, at *alle* voksne er beskæftiget i ugen.

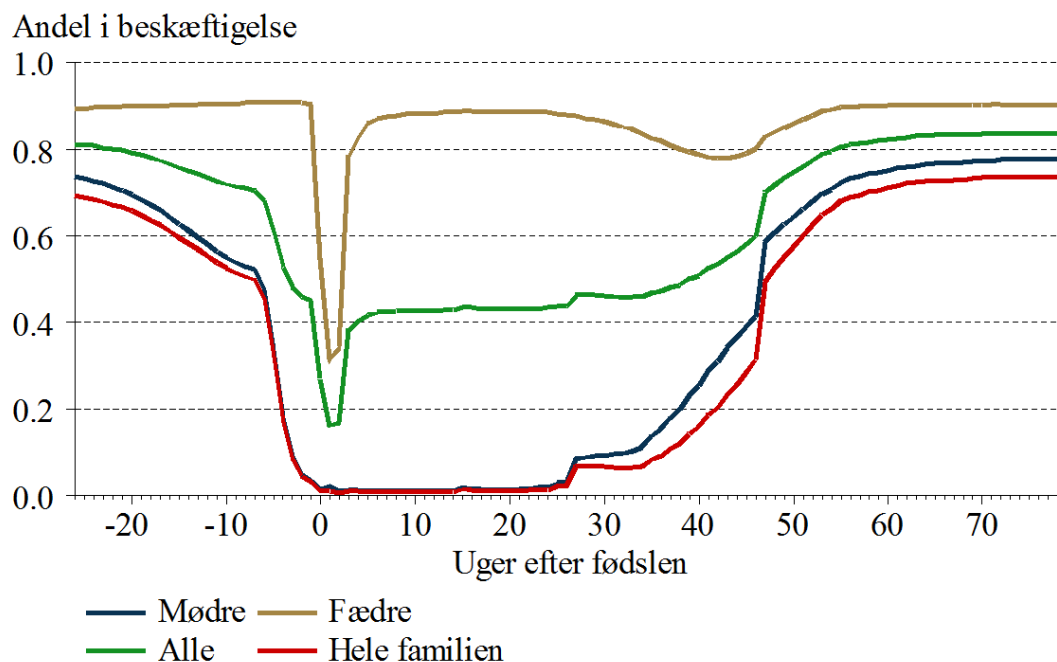
Beskæftigelsesandelen blandt mødre er meget lav det første halve år af barnets liv, men stiger derefter gradvist, så den et år efter barnets fødsel er oppe på nogenlunde samme niveau som et halvt år før fødslen, jf. figur 2. Udviklingen i beskæftigelsen omkring barnets 26. uge skyldes sandsynligvis, at mange overenskomster sikrer mødre løn under barslen det første halve år af barnets liv. Beskæftigelsen for mødre er faldende allerede fra et halvt år før barnets fødsel, hvilket skyldes graviditetsrelateret sygefravær.

Der er et markant dyk i fædrenes beskæftigelse i de to uger efter barnets fødsel, hvor fædrene har ret til fædreorlov. Der er et andet, mindre markant dyk i fædrenes beskæftigelsesandel i det andet halvår af børnenes liv, hvilket stemmer overens med, at fædre ofte tager den sidste del af barslen, hvis de holder barselsorlov.

Udviklingen i andelen af familier, hvor begge forældre er beskæftigede, afspejler i høj grad mødrenes beskæftigelse. Efter barnets første halve år er beskæftigelsesandelen for familierne dog lavere end mødrenes, hvilket afspejler, at faren i en række familier holder barsel (eller er ledig), efter moren er tilbage i beskæftigelse.

⁷ Personer, der er delvist tilbagevendt til beskæftigelse med eksempelvis en enkelt barselsdag om ugen, defineres dog som beskæftiget.

Figur 2. Beskæftigelse omkring en familieforøgelse.

Anm.: Kategorien "alle" dækker over mødre og fædre under et, mens kategorien "Begge forældre" dækker over familier, hvor begge forældre er beskæftiget i ugen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Personer, der er på barsel fra ledighed, indgår i analysepopulationen på lige fod med personer, der er på barsel fra beskæftigelse. Ledige, der afslutter deres barsel, registreres først som beskæftigede, når de rent faktisk er det. Lediges beskæftigelsesbeslutning er imidlertid ikke så fleksibel som beslutningen for dem, der er på barsel fra beskæftigelse. Ledige kan derimod fleksibelt reagere på prisen for børnepasning ved at melde sig ind i arbejdsstyrken, og derfor anvendes erhvervsdeltagelse som supplerende effektmål. Udviklingen i andelen af erhvervsaktive er fuldstændig parallel med udviklingen i andel beskæftigede, men der er flere erhvervsaktive end beskæftigede, idet erhvervsaktive består af både ledige og beskæftigede.

Erhvervsdeltagelse er defineret som beskæftigelse eller ledighed, hvor ledighed er defineret som perioder med dagpenge eller kontanthjælp.⁸ Kontanthjælpsmodtagere modtager kontanthjælp under barslen, og det er derfor ikke muligt præcist at opgøre, hvornår de står til rådighed for arbejdsmarkedet. Det antages, at i familier, hvor der indgår kon-

⁸ I ledighedsstatistikken indgår kun arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere, mens aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere betragtes som udenfor arbejdsstyrken. Den tilgængelige information om visiteringen af kontanthjælpsmodtagere omkring barselsperioden er upræcis, og derfor betragtes alle kontanthjælpsmodtagere uanset visitationskategori som erhvervsaktive i de præsenterede resultater. Konklusionerne er dog de samme, hvis kun registrerede jobparate betragtes som erhvervsaktive.

tanthjælpsmodtagere, holder mødrene barsel i de maksimale 46 uger, mens fædrene alene holder barsel i de to uger omkring fødslen.⁹ Der er 8 pct. af mødrene og 3 pct. af fædrene, der modtager kontanthjælp i ugerne omkring fødslen.

Analysen af den intensive margin

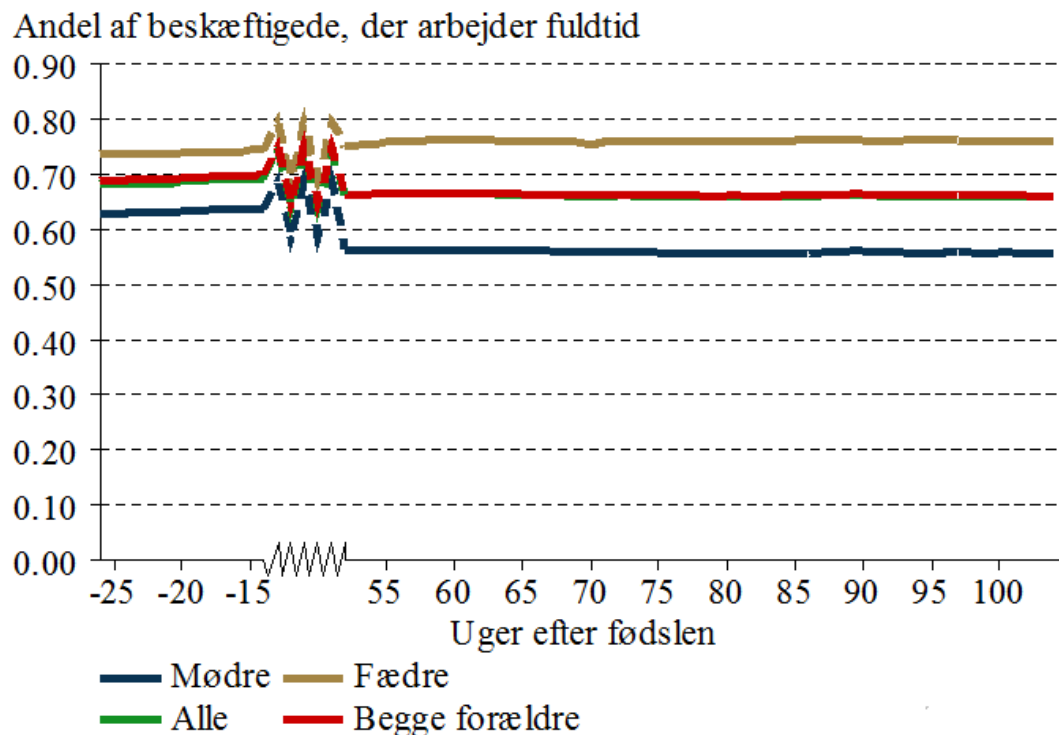
Effektmålet i analysen af den intensive margin er sandsynligheden for at arbejde fuldtid under forudsætning af, at man allerede arbejder. Fuldtid defineres som 37 timer om ugen svarende til 160,3 timer om måneden. For personer, der har mere end et job, anvendes den samlede arbejdstid.

I ugerne op til fødslen og året efter fødslen holder størstedelen af familierne barsel. Udviklingen i andel fuldtidsbeskæftigede blandt de beskæftigede i denne periode afspejler derfor primært ændringer i antallet, der arbejder. Det er derfor kun meningsfuldt at analysere andelen af de beskæftigede, der arbejder fuldtid, før og efter barselsperioden.

Blandt beskæftigede mødre er der et markant fald i andelen, der arbejder fuldtid, efter barnet er blevet født i forhold til perioden før fødslen, jf. figur 3. I ugerne op til barnets fødsel arbejder knap 65 pct. af de beskæftigede mødre fuldtid, mens det i barnets andet leveår er omtrent 55 pct. Blandt beskæftigede fædre er der derimod en svag stigning i andelen, der arbejder fuldtid fra omkring 74 pct. i ugerne før fødslen til omkring 76 pct. efter fødslen. Dette billede gør sig gældende uanset, om man betragter familier, der har børn i forvejen eller familier, hvor barnet er familiens første.

⁹ Denne definition afspejler, at kontanthjælpsmodtagere oftest er ufaglærte, jf. Ekspertgruppen om udredningen af den aktive beskæftigelsesindsats (2015), og at faren typisk holder begrænset barsel i familier med lavt uddannelsesniveau og/eller lav indkomst, jf. Danmarks Statistik (2017).

Figur 3. Andel af beskæftigede forældre, der arbejder 37 timer om ugen eller mere.

Anm.: Opgørelsen af andelen, der arbejder fuldtid, er foretaget blandt de beskæftigede i ugen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata

I stedet for at undersøge effekten på sandsynligheden for at arbejde fuldtid kunne man have undersøgt effekten på timetallet. Der er imidlertid unøjagtighed i registreringen af arbejdstiden. Unøjagtigheden i registreringen indebærer en højrecensurering, hvor arbejdstid på mere end fuld tid ofte blot registreres som fuldtid, mens registreringen af arbejdstid mindre end fuld tid er mere retvisende. I analyser af hele familien indgår kun familier, hvor begge forældre arbejder alle uger fra barnet er halvandet til to år gammelt, og effektmålet er, at begge forældre arbejder fuldtid alle uger. Oplysninger om arbejdstid stammer fra eIndkomst-registeret.

4.3 Takster

Analysen tager udgangspunkt i de takster for en heltidsplads uden fripladstilskud i dagpleje og vuggestue, som kommunerne indberetter til Social og Indenrigsministeriet. Der er en vis kommunal variation i, om børn under 3 år typisk går i dagpleje eller vuggestue, og der er stor variation i forholdet mellem taksten for dagpleje og vuggestue.¹⁰ Den kommunale takst, der anvendes i analysen, er et vægtet gennemsnit af taksten for vuggestue og dagpleje, hvor vægten er andelen af det budgetterede antal pladser for 0-2

¹⁰ Eksempelvis er en dagplejeplads dyrere end en vuggestueplads i Københavns kommune, mens det omvendte er tilfældet i Slagelse kommune. I begge kommuner er det dyreste tilbud ca. 20 pct. dyrere end det billigste af de to.

årige i kommunen i den givne type dagtilbud.¹¹ Det vægtede gennemsnit afspejler den forventede takst for familier i kommunen.¹² Den gennemsnitlige månedlige takst uden fripladstilskud for familierne i analysen er 2.730 kr., mens standardafvigelsen er 295 kr.

Kommunernes takster fastlægges årligt, og det vil variere, hvor gamle børnene er ved årsskiftet, når taksten i deres bopælskommune ændres. For at sikre sammenlignelighed deflateres taksterne i de enkelte år derfor til 2016-niveau i overensstemmelse med satsreguleringsprocenten, som fripladsskalaen årligt reguleres med. Bopælskommunen opgøres den 1. januar hvert år, og taksten for den enkelte familie i et givet år afhænger af familiens bopælskommune 1. januar året efter.

Ud over kommunal pasning er det muligt at få barnet passet i en privat institution. Tilskuddet til børnepasning i privat institution svarer til det gennemsnitlige tilskud for lignende institutioner i kommunen, men private institutioner fastsætter selv, hvor meget forældrene skal betale. Forældre til børn i private institutioner kan således betale mere end 25 pct. af driftsomkostningerne, men de får samme tilskud som forældre med børn i lignende kommunale institutioner. De fleste private daginstitutioner har dog samme takst som de kommunale tilbud i den kommune, hvor de ligger, jf. Rambøll (2011). Da subsidiet til pasning i private institutioner afhænger af taksten for pasning i kommunale institutioner, vurderes taksten for kommunal pasning at være et udmærket mål for den kommunale variation i den pris, forældrene står overfor.

4.4 Kvalitet i børnepasningen

Et øget offentligt forbrug på børnepasning kan udover lavere forældrebetaling afspejle børnepasning af bedre kvalitet. Kvaliteten af børnepasning må også formodes at have indflydelse på forældrenes arbejdsudbud, idet forældre alt andet lige bør være mere tilbøjelige til at arbejde og lade andre passe deres børn, hvis kvaliteten af pasningen er god. Det er imidlertid ikke oplagt, hvordan kvalitet af børnepasning kan måles. På baggrund af de tilgængelige data er valgt to indikatorer: antal børn pr. voksen i dagtilbudene og pædagogandel i institutionerne.

¹¹ I 2013 mangler der oplysninger om taksten for dagpleje i Ballerup kommune, selvom der ifølge budgettet er cirka 6 dagplejepladser pr. 100 0-2 årige. For 2013 bruges taksten for vuggestue derfor som den kommunale takst i Ballerup. Der mangler oplysninger om taksten for vuggestue for Lolland, Ærø og Fanø kommuner i 2013, selvom der ifølge budgetterne er henholdsvis 12, 12 og 48 vuggestuepladser pr. 100 0-2 årige i kommunen. For disse kommuner bruges taksten for dagpleje som den kommunale takst i 2013. I 2013 mangler oplysninger om antallet af dagplejepladser for Næstved og Silkeborg kommuner, men der er opgivet en takst. Da Næstved har godt 30 dagplejepladser og Silkeborg har cirka 40 dagplejepladser pr 100 0-2 årige i årene 2014-2016, men med et svagt faldende antal over årene, bruges antallet af pladser i 2014 til beregning af den vægtede takst i de to kommuner i 2013.

¹² Estimationer, hvor kommunens takst defineres som den laveste takst for vuggestue henholdsvis dagpleje, giver samme resultat, som de her præsenterede, jf. bilagstabel G.1.

Antal børn pr. voksen i dagplejen i den enkelte kommune beregnes som forholdet mellem det deltidskorrigerede antal indskrevne børn i dagpleje og antallet af dagplejere. Tilsvarende er antal børn pr. voksen i institutionerne beregnet som forholdet mellem antal ansatte i institutionerne og det deltids- og alderskorrigerede antal indskrevne børn i kommunale og selvejende institutioner. Dalsgaard m.fl. (2014) udvikler en metode til opgørelse af normeringer, der forbedrer sammenligneligheden på tværs af kommuner. Metoden er beskrevet i bilag B. Dalsgaard m.fl. (2016) opgør kommunernes normering i 2014 ved hjælp af den anbefalede metode, og det er disse mål, der anvendes i analysen. I analysen indgår det vægtede gennemsnit af antal børn pr. voksen i dagplejer og institutioner, hvor vægten er andelen af det budgetterede antal pladser for 0-2 årige i kommunen i den givne type dagtilbud. I gennemsnit er der 3,6 0-2 årige pr. voksen i dagtilbudene for familierne i analysen, og standardafvigelsen er 0,35.¹³

Oplysninger om andelen af pædagoguddannede blandt det pædagogiske personale i institutionerne stammer ligeledes fra Dalsgaard m.fl. (2016).¹⁴ Dagplejere er som udgangspunkt ikke pædagoguddannede, og derfor indgår kun pædagogandelen i institutionerne i analysen. I gennemsnit er der 60 pct. pædagoger i daginstitutionerne og standardafvigelsen er 7 pct. point.

Det varierer meget mellem kommunerne, om børn i 0-2 års alderen typisk passes i dagpleje eller daginstitution. For at tage højde for dette kontrolleres derfor også for den budgetterede andel 0-2 årige i dagpleje ud af det samlede antal budgetterede 0-2 årige i dagtilbud i kommunen. Oplysninger om det budgetterede antal pladser stammer fra nogleletal.dk. I gennemsnit budgetterer kommunerne 51 pct. af pladserne i dagpleje, og standardafvigelsen er 29 pct. point.

4.5 Baggrundvariable

For at sikre at estimaterne for effekten af taksten og/eller kvaliteten på beskæftigelsen ikke skyldes andre faktorer, undersøges også effekten af en række baggrundvariable. BaggrundsvARIABLENE er faktorer, der forventes at påvirke beskæftigelsen. I analyser af mødre/fædres beskæftigelse kontrolleres for erhvervserfaring, uddannelsesniveau, ledighedshistorik, herkomst, øvrige børn og bopælsregion. Der kontrolleres desuden for en eventuel partners indkomst, uddannelsesniveau, ledighedshistorik og herkomst. I

¹³ I analysen anvendes normeringer for 0-2 årige, da normeringerne typisk er forskellige for børn over og under 3 år, og da børnene i analysen alle er under 3 år gamle.

¹⁴ I opgørelsen korrigerer Dalsgaard m.fl. (2014) personaletallet i statistikbanken.dk for fleksjobbere og ekstraordinært ansatte.

analyser af familiens samlede beskæftigelse indgår de nævnte oplysninger for begge forældre. Derudover kontrolleres i alle analyser for karakteristika ved bopælskommunen som udskrivningsprocent, ledighed, hvorvidt der ydes tilskud til at passe egne børn, yder-/bykommune, andel børn med enlige forsørgere og andel husstande med børn. Bopælskommunen er defineret som familiens bopæl 1. januar året efter barnet blev født. Baggrundsvariablene er nærmere beskrevet i bilag C. Hvor andet ikke er nævnt anvendes baggrundsvariable for året, hvor barnet blev født.

5 Resultater

5.1 Den ekstensive margin

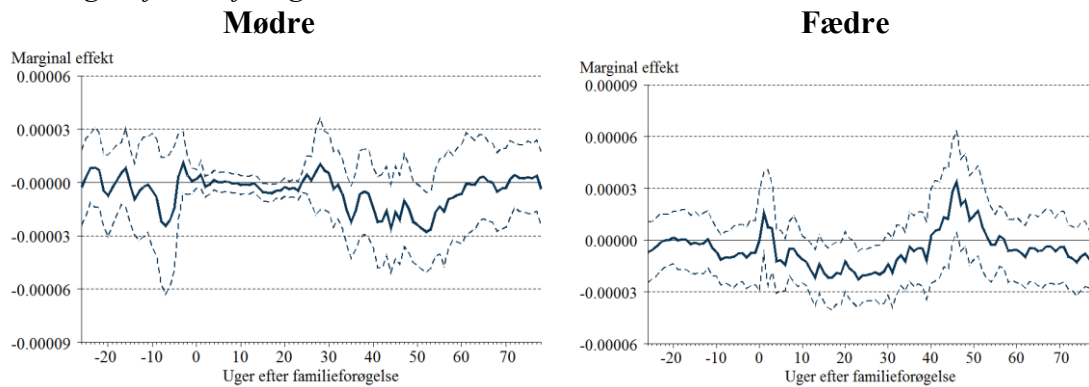
Taksten på børnepasning har kun statistisk signifikant effekt på mødrenes, fædrenes og familiens samlede beskæftigelse i enkelte uger efter en familieførelse, jf. figur 4 og 5.¹⁵ Der er en statistisk signifikant effekt af taksten på mødrenes beskæftigelse i uge 15-18 og uge 50-53 efter fødslen, og på fædrenes beskæftigelse i uge 12-13, uge 15-17 og uge 22-28, jf. figur 4. Taksten har signifikant effekt på familiens samlede beskæftigelse i uge 14-18 efter fødslen, jf. figur 5. Beregnes den estimerede effekt af taksten på erhvervsdeltagelsen i stedet for på beskæftigelsen, nås samme konklusion, jf. bilagsfigur G.2 og G.3.

Moren har ret til 14 ugers barselsorlov efter fødslen, og herefter har familien ret til forældreorlov, der efter aftale med arbejdsgiver kan bruges ved delvis tilbagevenden til arbejde. En del af forældreorloven kan desuden gemmes til senere brug. Resultaterne tyder på, at forældre i kommuner med en højere takst er lidt mere tilbøjelige til at vende helt eller delvist tilbage til beskæftigelse, når retten til barselsorlov ophører.

Der er ingen statistisk signifikant effekt af taksten i ugerne før barnet bliver født, hvilket kan opfattes som et betryggende tegn på, at variationen i taksten er eksogen.

¹⁵ Søkenderabat på prisen på børnepasning og forhøjelse af beløbsgrænserne i fripladsskalaen som følge af flere børn indebærer, at en stigning i kommunens takst vil påvirke familier, der har børn i forvejen, anderledes end familier, der ikke har. Derfor indgår antal øvrige børn i forskellige aldersgrupper som kontrolvariable i estimationen. Foretages analysen alene for familier, der ikke har børn i forvejen, er effekten statistisk insignifikant i alle 78 uger efter fødslen, jf. bilagsfigur G.1.

Figur 4. Marginale effekter af taksten på mødrenes henholdsvis fædrenes beskæftigelse omkring en familieførogelse.

Anm.: Modellen er estimeret ved OLS med robuste standardfejl, der tager højde for kommuneklynger, og der er lavet en estimation for hver uge. Der kontrolleres for blandt andet for erhvervs erfaring, uddannelsesniveau, ledighedshistorik, herkomst, øvrige børn samt en række kommunekarakteristika, herunder antal børn pr. voksen og pædagogandel i daginstitutioner. Baggrundsvariablene er nærmere beskrevet i bilag C.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Figur 5. Marginale effekter af taksten på familiens samlede beskæftigelse omkring en familieførogelse.

Anm.: Familiens samlede beskæftigelse er sandsynligheden for, at begge forældre er beskæftiget i en given uge.

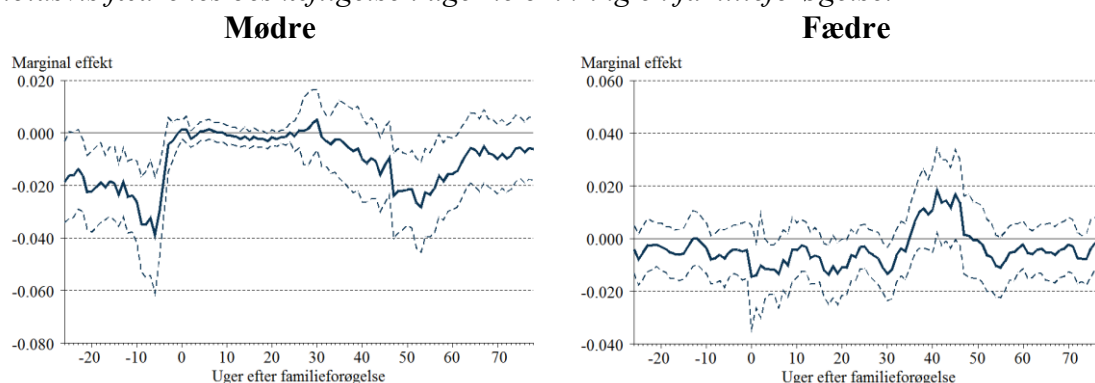
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Forholdet mellem antal børn og voksne i dagtilbuddene har også betydning for mødrenes beskæftigelse i ugerne omkring en familieførogelse, jf. figur 6. Mødrenes beskæftigelsessandsynlighed falder signifikant med 2-3 pct.point for hvert ekstra barn pr. voksen

i bopælskommunes dagtilbud i uge 47-61 efter barnets fødsel. Som udgangspunkt har mødre, der holder hele familiens orlov, ret til 46 ugers orlov. Det er muligt for beskæftigede at forlænge barselsretten med yderligere 14 uger, men den samlede udbetaling af barselsdagpenge er den samme uanset om moren holder 46 eller 60 ugers barsel. Den gennemsnitlige ugentlige udbetaling af barselsdagpenge er således lavere, hvis moren holder 60 ugers barsel. At forholdet mellem antal børn og voksne i dagtilbuddene i netop uge 47-61 efter barslen har en signifikant effekt på mødrenes beskæftigelse, tyder på, at familierne er villige til at undvære indkomst for moren i disse uger, hvis normeringen i kommunens pasningstilbud er tilstrækkelig dårlig.

Ud over effekten efter fødslen, har forholdet mellem antal børn og voksne i kommunens dagtilbud også en signifikant effekt på mødrenes beskæftigelse uge 22-4 *før* fødslen. Effekten er dog primært drevet af mødre, der har børn i forvejen, hvilket blandt andet ses ved, at der ikke er en signifikant effekt af normeringen for familier, der ikke har børn i forvejen, jf. bilagsfigur G.4. Det tyder altså på, at mødre stopper med at arbejde tidligere inden en fødsel af hensyn til deres eksisterende børn, hvis der er mange børn pr voksen i kommunens dagtilbud. Erhvervsdeltagelsen påvirkes ikke signifikant af forholdet mellem antal børn og voksne i perioden inden barnets fødsel, jf. bilagsfigur G.5 og G.6. Dette resultat sammenholdt med effekten på beskæftigelsen antyder, at mødre reagerer på dårligere normeringer ved at melde sig ledig eller reducere sin jobsøgning i perioden op til barslen.

Figur 6. Marginale effekter af antal børn pr voksen i dagtilbuddene på mødrenes henholdsvis fædrenes beskæftigelse i ugerne omkring en familieforøgelse.

Anm.: Modellen er estimeret ved OLS med robuste standardfejl, der tager højde for kommuneklynger, og der er lavet en estimation for hver uge. Der kontrolleres for blandt andet for erhvervs erfaring, uddannelsesniveau, ledighedshistorik, herkomst, øvrige børn samt en række kommunekarakteristika, herunder takst og pædagogandel i daginstitutioner. Baggrundsvariablene er nærmere beskrevet i bilag C.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Figur 7. Marginale effekter af antal børn pr voksen i dagtilbuddene på familiens samlede beskæftigelse i ugerne omkring en familieforøgelse.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Fædrenes beskæftigelse er stort set upåvirket af forholdet mellem antal børn og voksne i dagtilbuddene, mens familiens samlede beskæftigelse reagerer på forholdet på samme måde som mødernes, jf. figur 7.

Pædagogandelen i daginstitutionerne kan ligesom antal børn pr. voksen betragtes som et mål for kvaliteten af børnepasningen. Pædagogandelen har ligesom taksten kun signifikant betydning for mødernes beskæftigelse i ganske få uger. I uge 15, 42 og 44 efter fødslen er der en signifikant positiv effekt, hvor en større pædagogandel øger beskæftigelsessandsynligheden, jf. billagsfigur G.7. Pædagogandelen har kun betydning for forældrenes samlede beskæftigelse i uge 44 efter fødslen, jf. billagsfigur G.8. Der er ingen signifikant effekten af pædagogandelen for fædre, på erhvervsdeltagelsen, eller på beskæftigelsen i familier, der ikke havde børn i forvejen.

De marginale effekter af de øvrige baggrundsvariable er som forventet, hvilket er betryggende i forhold model og dataspecifikationer. Eksempelvis øger uddannelse beskæftigelsessandsynligheden, før barnet er født, men har ingen betydning for møderens beskæftigelsessandsynlighed lige efter barnet er født, hvor alle mødre har pligt til at holde barsel, jf. evt. billagstabel G.2 og G.3.

Effekten er statistisk signifikant men makroøkonomisk minimal

Det overordnede formål med analysen er at beskrive de samlede forventede adfærdsændringer ved en eventuel regelændring på området, og til det formål er en samlet elasticitet mere velegnet end ugevisse marginale effekter. Derfor estimeres også effekten af taksten og kvalitetsmålene på andel uger i beskæftigelse i det første halvandet år efter barnet er født. Resultaterne understøtter konklusionerne fra de ugevisse estimationer, idet antal børn pr. voksen i dagtilbuddene har signifikant effekt på beskæftigelsen, mens hverken taksten eller pædagogandelen har signifikant betydning for beskæftigelsen set over en halvandenårig periode, jf. tabel 3.¹⁶ Beskæftigelseseffekten i de få uger, hvor der er signifikante effekter af taksten og pædagogandelen, er altså ikke stor nok til at få signifikant betydning for beskæftigelsen set over en længere periode.

Tabel 3. Marginale effekter på andel uger i beskæftigelse efter en familieforøgelse.

	Mor	Far	Familien
<i>Marginale effekter</i>			
Takst	-0,000	-0,000	-0,000
Børn pr voksen	-0,008	-0,006	-0,006
Pædagogandel	0,018	-0,009	0,001
<i>Elasticiteter</i>			
Takst	-0,065	-0,032	-0,044
Børn pr voksen	-0,080	-0,027	-0,035
Pædagogandel	0,029	-0,007	0,003

Anm.: Koefficienter markeret med fed skrift er signifikante på 5 pct. niveau. De marginale effekter angiver ændringen i beskæftigelsesandelen ved én enheds ændring i eksempelvis taksten. Elasticiteten angiver den procentvise ændring i beskæftigelsen ved en ændring i eksempelvis taksten på 1 pct., når de øvrige variable fastholdes på deres respektive gennemsnit. Elasticiteten af eksempelvis taksten er beregnet som den marginale effekt af taksten gange den gennemsnitlige takst divideret med den gennemsnitlige beskæftigelsesandel. Der indgår 35.400 mødre og 35.200 fædre i beregningerne. For familien er den afhængige variabel det samlede antal uger med beskæftigelse for forældrene som andel af $78 \cdot 2 = 156$ uger.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Selvom analysens beskæftigelseseffekt af normeringen i daginstitutionerne er statistisk signifikante, er effekterne dog så små, at de i en makroøkonomisk konsekvensberegning af ændrede normeringer er nærmest ubetydelige. En konvolutberegning viser, at de direkte omkostninger ved at mindske antallet af børn pr. voksne i dagtilbuddene fra det nuværende gennemsnit på 3,6 til 3 børn er 2,56 mia., mens øgede skatteindtægter som følge af øget beskæftigelse blandt forældrene blot vil beløbe sig til 44 mio. kr., jf. bilag

¹⁶ Der er to mulige baggrunde for de signifikante effekter på morens beskæftigelse. Et højere antal børn pr. voksen i dagtilbuddene kan enten medføre en større samlet barselslængde for familien, at moren tager en større del af familiens samlede barsel, eller en kombination af de to. En estimation af effekten af kvalitet på morens andel af den samlede barsel, viser dog ingen signifikante effekter. Der er ligeledes ingen signifikant effekt af taksten på morens andel af den samlede barsel.

D. Beregningen tager ikke højde for de langsigtede effekter på børnenes produktivitet, som vil sænke nettoomkostningerne yderligere.

5.2 Den intensive margin

Mens antallet af børn pr. voksen påvirker forældrenes arbejdsudbud på den ekstensive margin, påvirker såvel pædagogandelen som taksten arbejdsudbuddet på den intensive margin. En større andel pædagoger blandt daginstitutionens pædagogiske personale øger sandsynligheden for at arbejde fuldtid for beskæftigede mødre, jf. tabel 4. Hvis pædagogandelen øges med 1 pct., øges sandsynligheden for, at moren arbejder fuldtid med 0,243 pct.¹⁷ Blandt fædrene er der en statistisk signifikant effekt af taksten, hvor en stigning i prisen på 1 pct. medfører en stigning i beskæftigede fædres sandsynlighed for at arbejde fuldtid på 0,251 pct.¹⁸ Både effekten af pædagogandelen på mødrenes beskæftigelse og effekten af prisen på fædrenes er primært drevet af familier, der har børn i forvejen, jf. bilagstabel G.5 og G.6.

Tabel 4. Marginale effekter på sandsynligheden for, at beskæftigede forældre arbejder fuldtid alle uger fra barnet er halvandet til to år.

	Mor	Far	Familien
<i>Marginale effekter</i>			
Takst	-0,000	0,000	-0,000
Børn pr voksen	-0,022	0,004	-0,006
Pædagogandel	0,160	0,031	0,100
<i>Elasticiteter</i>			
Takst	-0,108	0,251	-0,093
Børn pr voksen	-0,204	0,022	-0,079
Pædagogandel	0,243	0,031	0,227

Anm.: Koefficienter markeret med fed skrift er signifikante på 5 pct. niveau. De marginale effekter angiver ændringen i sandsynligheden for at arbejde fuldtid ved én enheds ændring i eksempelvis taksten. Elasticiteten angiver den procentvise ændring i sandsynligheden for at arbejde fuldtid ved en ændring i eksempelvis taksten på 1 pct., når de øvrige variable fastholdes på deres respektive gennemsnit. For familien er den afhængige variabel sandsynligheden for at begge beskæftigede forældre arbejder fuldtid. Fuldtid defineres som 37 timer om ugen eller mere. Der indgår 24.700 mødre, 27.000 fædre og 22.000 familier i analysen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

¹⁷ Der er ikke en signifikant effekt af hverken pædagogandelen eller antal børn pr voksen i institutionerne på beskæftigede mødres sandsynlighed for at arbejde 32 timer om ugen eller mere, jf. bilagstabel G.4. Det tyder på, at det primært er mødre, der arbejder mellem 32 og 37 timer om ugen, hvor sandsynligheden for at arbejde 37 timer om ugen eller mere, der øges med en højere pædagogandel.

¹⁸ Beskæftigede fædres sandsynlighed for at arbejde 32 timer om ugen eller mere øges med 0,267 pct., hvis taksten stiger med 1 pct., jf. bilagstabel G.4.

I familier, hvor begge forældre arbejder alle uger fra barnet er halvandet til to år, har pædagogandelen i institutionerne en signifikant positiv effekt på sandsynligheden for, at begge forældre arbejder fuldtid. Taksten har ligesom antallet af børn pr. voksen ingen statistisk signifikant indflydelse.

I en løst skønnet makroøkonomisk konsekvensberegning medfører elasticiteten af mødrenes arbejdsudbud på den intensive margin, at nettoomkostningerne ved at øge pædagogandelen i institutionerne fra 60 pct. til 61 pct. med et uændret antal børn pr. voksen er 11 mio. kr., mens de direkte omkostninger er 12,5 mio. kr., jf. bilag E. Mødrenes øgede time-arbejdsudbud som følge af ændringen medfører altså øgede skatteindtægter på 1,5 mio. kr.

6 Konklusion

Denne analyse undersøger effekten af børnepasningens pris og kvalitet på forældrenes arbejdsudbud. Analysen finder positive beskæftigelseseffekter på både den ekstensive og den intensive margin af bedre kvalitet i dagtilbuddene. Der findes ingen signifikant effekt af taksten på beskæftigelsen på den ekstensive margin, men der findes dog en effekt på beskæftigede fædres sandsynlighed for at arbejde fuldtid.

Analysen fokuserer på beskæftigelsen omkring en familieførøgelse, fordi familierne under barslen har en indkomst, selvom de ikke er i beskæftigelse. For familier uden ret til barsel er alternativet til erhvervsdeltagelse fravær af indkomst. Analysen finder ingen signifikant effekt af taksten på beskæftigelsessandsynligheden for familier med ret til barsel, og det virker derfor sandsynligt, at der heller ikke vil være en beskæftigelseseffekt på den ekstensive margin af prisen for familier uden ret til barsels- eller forældreorlov, hvor alternativomkostningen ved selv at passe sine børn er væsentligt større.

Resultatet stemmer overens med studier fra Norge og Sverige, der ligesom den her beskrevne analyse ikke finder signifikante effekter på beskæftigelsen på den ekstensive margin, jf. Havnes og Mogstad (2011) og Lundin mfl. (2008). I de skandinaviske lande er subsidiet til børnepasning relativt stort, og erhvervsdeltagelsen blandt kvinder relativt høj, hvilket kan være årsagen til, at marginale ændringer i taksten ikke vil have effekt på beskæftigelsessandsynligheden.

En anden dansk analyse af prisen på børnepasning og forældrenes arbejdsudbud finder med et tilsvarende analysedesign signifikante beskæftigelseseffekter på den ekstensive margin for mødre af takstforskelle i 2001, jf. Simonsen (2010). Ændringer i reglerne for

barselsorloven i 2002, indførelsen af landsdækkende pasningsgaranti i 2005 og en reduktion af den maksimale forældrebetaling i 2006 er mulige forklaringer på, at analysen på baggrund af nyere data giver et andet resultat. Hvis analysen ligesom i Simonsen (2010) alene foretages for familierne med de højeste indkomster, der ikke får fripladstilskud, findes heller ingen signifikante effekter af taksten, og de forskellige resultater kan således ikke blot forklares med forskellige populationsafgrænsninger, jf. bilag F.

Analysen finder, at øget kvalitet i børnepasningen kan medføre højere beskæftigelse både på den ekstensive og den intensive margin. Analysen finder således en statistisk signifikant effekt af normeringen i kommunens dagtilbud, hvor familier i kommuner med et højere antal børn pr. voksen i dagtilbuddene har mindre beskæftigelsessandsynlighed i perioden efter en familieforøgelse. Derudover er der en signifikant positiv effekt af pædagogandelen i institutionerne, hvor en større andel pædagoguddannede for en givet normering indebærer, at beskæftigede mødre har større sandsynlighed for at arbejde fuldtid. Der er ikke andre analyser end den her præsenterede, der eksplicit undersøger effekten af kvaliteten af børnepasningen på forældrenes arbejdsudbud, og det er derfor ikke muligt at sammenholde analysens resultater med andre resultater i litteraturen.

De dynamiske effekter ved at ændre kvaliteten i dagtilbuddene er ikke store, men de er heller ikke så små, at man uden videre kan se bort fra dem, når de samlede omkostninger ved eventuelle reformer på børnepasningsområdet skal vurderes. Ud over effekterne på forældrenes arbejdsudbud viser litteraturen, at der er langsigtede effekter på børnenes fremtidige produktivitet og arbejdsudbud ved at ændre på det offentlige subsidie til børnepasning, jf. Knudsen m.fl. (2006) samt Havnes og Mogstad (2011a). Ideelt set bør der tages højde for både effekten på forældrenes arbejdsudbud på den ekstensive og den intensive margin samt effekten på børnene, når konsekvenserne af en eventuel ændring på børnepasningsområdet overvejes.

7 Litteratur

Akgunduz, E. og J. Plantenga (2017): Child Care Prices and Maternal Employment: A Meta-Analysis. *Journal of Economic Surveys*, s. 1-16.

Angrist, P. (2001): Estimation of Limited Dependent Variable Models With Dummy Endogenous Regressors: Simple Strategies for Empirical Practice. *Journal of Business & Economic Statistics*, 19 (1), s. 2-16.

BUPL (2014): Lønstatistik – Rapport. Statistik over pædagogernes løn, august 2014. www.bupl.dk

Børne- og Undervisningsudvalget (2012-2013): BUU alm. Del, endeligt svar på spørgsmål 17. www.ft.dk

Cascio, E. U., S. J. Haider og H. S. Nielsen (2015): The effectiveness of policies that promote labor force participation of women with children: A collection of national studies. *Labour Economics*, 36 s. 64-71.

Dalsgaard, C., K. Nøhr og A. L. T. Jordan (2014): Personale og børn i kommunernes dagtilbud. En undersøgelse af perioden 2007-2012. KORA.

Dalsgaard, C. og A. L. T. Jordan (2016): Udvikling i personaleforbrug i daginstitutionerne. Normeringer og pædagogandele i kommunerne 2010-2014. KORA.

Dalsgaard, C., A. L. T. Jordan og J. S. Petersen (2016): Dagtilbudsområdet – kortlægning af kommunernes personaleforbrug og strukturelle vilkår. KORA.

Danmarks Statistik (2017): Fædres brug af barsel. Ligestillingsafdelingen, Udenrigsministeriet. www.um.dk.

De Økonomiske Råd (2017): *Dansk Økonomi, forår 2017*.

De Økonomiske Råd (2015): *Dansk Økonomi, forår 2015*.

Ekspertgruppen om udredning af den aktive beskæftigelsesindsats (2015): *Nye veje mod job – for borgere i udkanten af arbejdsmarkedet*.

Havnes, T. og M. Mogstad (2011a): No Child Left Behind: Subsidized Child Care and Children's Long-Run Outcomes. *American Economic Journal: Economic Policy*, 3 (2), s. 97-129.

Havnes, T. og M. Mogstad (2011b): Money for nothing? Universal child care and maternal employment. *Journal of Public Economics*, 95, s. 1455-1465.

Kleven, H. J. (2014): How Can Scandinavians Tax So Much? *Journal of Economic Perspectives*, 28 (4), s. 77-98.

Knudsen, E. I., J. J. Heckman, J. Cameron og J. P. Shonkoff (2006): Economic, neurobiological, and behavioral perspectives on building America's future workforce. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 103 (27), s. 10155-10162.

Lundin, D, E. Mörk og B. Öckert (2008): How far can reduced childcare prices push female labour supply? *Labour Economics*, 15, s. 647-659.

Rambøll (2011): Slutrapport. Undersøgelse af selvejende daginstitutioners vilkår og rammebetingelser. Socialministeriet.

Rogerson, R. (2007): Taxation and market work: is Scandinavia an outlier? *Economic Theory*, 32 (1), s. 59-85.

Simonsen, M. (2010): Price of High-quality Daycare and Female Employment. *Scandinavian Journal of Economics*, 112(3), s. 570-594.

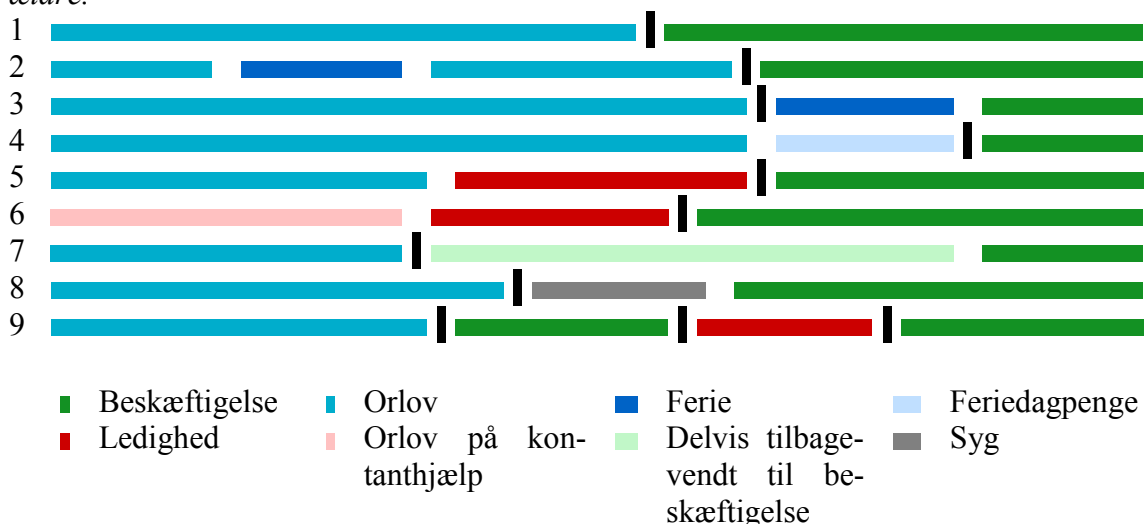
A Definition af beskæftigelse

En person defineres som beskæftiget i en given uge, hvis der ifølge eIndkomst-registeret er udbetalt løn til vedkommende for arbejde i ugen, uden der ifølge sygedagpengeregisteret samtidig er udbetalt barselsdagpenge til vedkommendes arbejdsgiver. Bilagsfigur A.1 skitserer en række simplificerede eksempler på forsørgelsesforløb i perioden omkring et barns fødsel, hvor uger til højre for den lodrette sorte streg registreres som beskæftigelse.

Forløbseksempel 1: Det helt simple tilfælde, hvor en person overgår direkte fra barsel til beskæftigelse.

Forløbseksempel 2 og 3: Det er ikke muligt at bestemme, om der afholdes ferie med løn eller arbejdes i perioder med udbetalt løn. Perioder på op til fem uger med registeret beskæftigelse, men hvor der er registeret mindst fire ugers graviditets- eller barselsorlov både før og efter den barselsfri periode, betragtes som afvikling af ferie, og defineres derfor ikke som beskæftigelse. Det skaber en vis asymmetri, idet personer, der afholder ferie i slutningen af deres barsel, nødvendigvis defineres som beskæftigede, hvis de får udbetalt løn under ferien.

Bilagsfigur A.1. Eksempler på faktisk og registeret forsørgelsesforløb for nybagte forældre.

■ Overgang til/fra registreret beskæftigelse

Anm.: I tilfælde 2 er ferien under 5 uger lang. I tilfælde 3 og 8 antages, at vedkommende får løn under ferien hhv. sygdom.

Forløbseksempel 4, 5, 6 og 9: Personer, der er på barsel fra ledighed, indgår i analysepopulationen på lige fod med personer, der er på barsel fra beskæftigelse. Ledige, der

afslutter deres barsel, registreres først som beskæftigede, når de rent faktisk er det. Tilsvarende vil personer, der bliver ledige, efter en periode med beskæftigelse, kun blive registeret som beskæftiget i de uger, hvor de er det.

Forløbseksempel 7: Personer, der er delvist tilbagevendt til beskæftigelse med eksempelvis en enkelt barselsdag om ugen, defineres som beskæftiget.

Forløbseksempel 8: Personer, der bliver sygemeldt efter deres barselsorlov, bliver i analysen opfattet som beskæftigede, hvis de får løn under sygdom. Denne definition afspejler, at det kun er muligt at registrere sygemeldte med løn efter arbejdsgiverperioden på fire uger, og at sygefravær over fire uger ikke bør variere med taksten på børnepasning.

B Normering i dagtilbud

Det er muligt på baggrund af oplysninger fra statistikbanken.dk om antal indskrevne børn og antal lønnet personale at beregne normeringen i de enkelte kommuner. En simpel beregning på baggrund af disse tal vil dog medføre en række unøjagtigheder, der kompromitterer sammenligneligheden mellem kommunerne. Dalsgaard m.fl. (2014) udvikler en metode til at forbedre sammenligneligheden af de kommunale normeringer. Normeringerne i analysen stammer fra Dalsgaard m.fl. (2016), der har beregnet normeringer i 2014 på baggrund af den anbefalede metode i Dalsgaard m.fl. (2014). Dette bilag gennemgår kort metoden for beregning af normeringer, for yderligere detaljer se Dalsgaard m.fl. (2014).

Personaleforbruget er opgjort for kommunale og selvejende institutioner og dagplejer. Personaleforbruget dækker over alle personer, der er lønnet i oktober måned i året, omregnet til fuldtidsansatte. Sygemeldte, personer på barsel osv. indgår i personaleforbruget. Det kan medføre en unøjagtighed i beregningen af normeringen, da en tilsyneladende høj normering blot kan skyldes højt sygefravær og et højt forbrug af vikarer.

Indskrevne børn opgøres ligesom personaleforbruget i oktober. Antallet af indskrevne korrigeres for deltidspladser ved hjælp af andelen af budgetterede deltidspladser ud af det samlede antal budgetterede pladser i den enkelte kommune.

Normeringen i dagplejen er beregnet som forholdet mellem antallet af dagplejere og antal børn indskrevet i dagpleje. Ud over normeringen i dagplejer benyttes en samlet normering for vuggestuer, børnehaver og aldersintegrerede institutioner. Der er børn helt op til 18 år i nogle aldersintegrerede institutioner, og det er ikke muligt at opgøre,

hvilket personale der knytter sig til pasning af forskellige aldersgrupper. Det er derfor nødvendig at beregne et alderskorrigeret antal indskrevne børn, der tager højde for, at pasningsbehovet varierer med alderen. Alle aldersgrupper vægtes i forhold til pasningsbehovet for 3-5 årige, så det alderskorrigerede tekniske antal fuldtidsindskrevne er beregnet som¹⁹:

$$1,754 \cdot \text{antal 0-2 årige} + \text{antal 3-6 årige} + 0,6 \cdot \text{antal 7-9 årige} + 0,3 \cdot \text{antal 10-13 årige} + 0,15 \cdot \text{antal 14-18 årige}$$

Normeringen i institutionerne i den enkelte kommune er beregnet som forholdet mellem antal ansatte i institutionerne og det deltids- og alderskorrigerede antal indskrevne børn. Personalet i institutionerne er opgjort som antallet af pædagoger og pædagogmedhjælpere, korrigeret for fleksjobbere, privatansatte støttepædagoger konteret på fælles formål og personer i løntilskud o.l..

C Variabeloversigt

Variabel	Beskrivelse	Kilde
Takst	Den vægtede takst for dagpleje og daginstitution for 0-2 årige, hvor vægten er den budgetterede andel pladser i kommunen af den givne type. Opgjort i 2016-priser.	Noegletal.dk
Antal børn pr. voksen	Det vægtede antal børn pr. voksen for dagpleje og daginstitution for 0-2 årige, hvor vægten er den budgetterede andel pladser i kommunen af den givne type.	Dalsgaard m.fl. (2016)
Pædagogandel i institutionerne	Andel pædagoguddannet personale blandt det pædagogiske personale i kommunens daginstitutioner.	Dalsgaard m.fl. (2016)
Dagplejeandel	Andel budgetterede dagplejepladser ud af det samlede antal budgetterede pasningspladser til 0-2 årige i kommunen.	Noegletal.dk
Tilskud selv til at passe	Hvorvidt bopælskommunen yder tilskud til at passe egne børn	Noegletal.dk
Partners indkomst	Summen af personlig indkomst, aktieindkomst og positiv netto-kapitalindkomst i året før barnets fødsel. Opgjort i 1000 kr.	Danmarks Statistik, IND

¹⁹ I kommuner, der systematisk bruger integrerede institutioner til skolebørn, vægtes antallet af 6-årige med 0,8. Systematisk brug af integrerede institutioner til skolebørn er defineret som tilfælde, hvor indskrevne 7-18 årige udgør mere end 1 pct. af det samlede antal indskrevne 3-18 årige. I 2014 er der 16 kommuner, der systematisk bruger integrerede institutioner til skolebørn

Erhvervserfaring	Erhvervserfaring i fødselsåret. Opgjort i år.	Danmarks IDAP	Statistik,
Region	Bopælsregion 1. januar året efter fødselsåret	Danmarks BEF	Statistik,
Yderkommune	Hvorvidt bopælskommunen 1. januar efter fødselsåret er en yderkommune, en bykommune eller ingen af delene. Definitionen af yderområder følger definitionen i De Økonomiske Råd (2015).	Danmarks BEF	Statistik,
Uddannelsesniveau	Højest fuldførte uddannelse i fødselsåret opgjort i følgende kategorier: Ingen uddannelse, gymnasial, erhvervsuddannelse, KVVU, MVU, LVU og uoplyst.	Danmarks UDDA	Statistik,
Langtidsledig	Modtog kontanthjælp eller dagpenge i mindst 26 ud af de 52 uger før barnets fødsel	Danmarks DREAM	Statistik,
Mellemtidsledig	Modtog kontanthjælp eller dagpenge 13 til 25 uger ud af de 52 uger før barnets fødsel	Danmarks DREAM	Statistik,
Indvandrere	Hvorvidt personen er indvandrer	Danmarks BEF	Statistik,
Antal børn i familien, der er 1-2 år	Antal øvrige børn i familien, der er 1-2 år, pr. januar året efter barnet er født	Danmarks BEF	Statistik,
Antal børn i familien, der er 3-6 år	Antal øvrige børn i familien, der er 3-6 år, pr. januar året efter barnet er født	Danmarks BEF	Statistik,
Antal børn i familien, der er 7-9 år	Antal øvrige børn i familien, der er 7-9 år, pr. januar året efter barnet er født	Danmarks BEF	Statistik,
Antal børn i familien, der er 10-14 år	Antal øvrige børn i familien, der er 10-14 år, pr. januar året efter barnet er født	Danmarks BEF	Statistik,
Antal børn i familien, der er 15-17 år	Antal øvrige børn i familien, der er 15-17 år, pr. januar året efter barnet er født	Danmarks BEF	Statistik,
Udskrivningspct.	Udskrivningsprocenten i bopælskommunen	Noegletal.dk	
Ledighed i kommunen	I analyser af mødrenes beskæftigelse anvendes ledigheden for kvinder, i analyser af fædrenes beskæftigelse anvendes ledigheden for mænd og i analyser af familiens samlede beskæftigelse anvendes den samlede ledighed i kommunen. Ledigheden er fuldtidsledige i pct. af arbejdsstyrken i fødselsåret.	Statistikbanken.dk	
Andel børn med enlige forsørgere	Børn med enlige forsørgere pr. 100 0-17 årige i bopælskommunen i fødselsåret.	Noegletal.dk	
Andel husstande med børn	Andel husstande med børn i bopælskommunen i fødselsåret.	Statistikbanken.dk	

D Regneeksempel – den ekstensive margin

I 2014 var der 11.800 dagplejere og 45.300 pædagogisk ansatte i daginstitutionerne, jf. Dalsgaard m.fl. (2016). Dagplejerne passer primært børn i 0-2 års alderen, mens der er børn helt op til 18 år i nogle aldersintegrerede institutioner, og det er ikke muligt direkte at opgøre, hvilket personale i daginstitutionerne der knytter sig til pasning af forskellige aldersgrupper. Når der tages højde for deltidsindskrevne og forskellige pasningsbehov for forskellige aldersgrupper svarede det samlede antal af indskrevne i daginstitutionerne i 2014 til 165.200 fuldtidsindskrevne 0-2 årige, jf. Dalsgaard m.fl. (2016). Det faktiske antal indskrevne er betydeligt højere, hvilket afspejler, at ældre børn har mindre pasningsbehov. Ifølge statistikbanken.dk var der 73.700 indskrevne 0-2 årige i daginstitutioner i 2014, og ifølge Dalsgaard m.fl. (2016) er cirka 3 pct. af de indskrevne i daginstitutioner deltidsindskrevne og en deltidsplads svarer typisk til 75 pct., af en fuldtidsplads. Det deltidskorrigerede antal indskrevne 0-2 årige er derfor

$$73.700 \cdot 0,97 + 73.700 \cdot 0,03 \cdot 0,75 = 73.100$$

Andelen af de pædagogisk ansatte i institutionerne, der passer 0-2 årige, kan derfor anslås at være $(73.100/165.200) \cdot 100 \text{ pct.} = 44 \text{ pct.}$, hvilket svarer til $45.300 \text{ ansatte} \cdot 44 \text{ pct.} = 20.000 \text{ ansatte}$.

Antallet af voksne skal stige med 20 pct., hvis antallet af børn pr. voksen i dagtilbudde-
ne skal ændres fra 3,6 til 3. Under antagelse af, at den nuværende fordeling af børn mellem dagpleje og daginstitutioner fastholdes, skal der ansættes 2.400 ekstra dagplejere og 4.000 flere i daginstitutionerne. Hvis det antages, at det i gennemsnit koster 400.000 kr. om året at ansætte en dagplejer/pædagog/pædagogmedhjælper, vil den samlede pris for at mindske antallet af 0-2 årige børn pr. voksne til 3 være 2,56 mia. kr..²⁰

Elasticiteten i tabel 3 viser, at en ændring i antallet af børn pr. voksen i dagtilbuddene med 1 pct. medfører en ændring i beskæftigelsen på 0,035 pct. I gennemsnit er nybagte forældre i analysepopulationen beskæftiget 48 ud af de første 78 uger, og der er 70.600

²⁰ Ifølge BUPLs lønstatistik var gennemsnitslønnen godt 300.000 kr. om året for pædagogisk personale, hvor uddannede pædagoger får lidt mere (gennemsnitligt 27.999 kr./mrd.) og ikke-uddannede lidt mindre (23.814 kr./mrd.), jf. BUPL(2014). Ifølge et svar på et udvalgsspørgsmål til Børne- og undervisningsudvalget om minimumsnormeringer i dagtilbuddene er der en overhead på ca. 25 pct. for at ansætte yderligere pædagogisk personale, jf. Børne- og undervisningsudvalget (2012-13).

personer i analysepopulationen. En stigning på 1 pct. i antallet af børn pr. voksen i dagtilbuddene vil derfor medføre et fald i beskæftigelsen på

$$(0,035 \text{ pct.} \cdot (48/78 \text{ uger})) \cdot 70.600 \text{ personer} = 15 \text{ helårsbeskæftigede}$$

En ændring af antallet af børn pr. voksne i dagtilbuddene fra 3,6 til 3 svarer til et fald på 16,67 pct. og vil derfor medføre en stigning i beskæftigelsen på $16,67 \cdot 15$ helårsbeskæftigede = 250 helårsbeskæftigede.

Gennemsnitsindkomsten for analysepopulationen året før barnet blev født var 320.000 kr., og med en gennemsnitlig skattesats på 40 pct. og tilbageløb på 24,5 pct. svarer det til en skatteindtægt på 175.000 kr. pr. helårsbeskæftiget. Samlet set vil en ændring af antallet af børn pr. voksen fra 3,6 til 3 derfor medføre øgede skatteindtægter på $175.000 \text{ kr.} \cdot 250 \text{ helårsbeskæftigede} = 44 \text{ mio. kr.}$

De direkte omkostninger ved at sænke antallet af børn pr. voksen i dagtilbuddene er 2,56 mia. kr., men tages der højde for adfærdseffekterne på forældrene er nettoomkostningerne 2,52 mia. kr. Dertil kommer de langsigtede effekter på børnenes produktivitet, som der ikke er taget højde for i regneeksemplet, men som vil sænke nettoomkostningerne yderligere.

E Regneeksempel – den intensive margin

Der er ca. 20.000 pædagogisk ansatte i institutionerne der passer 0-2 årige børn, jf. bilag D med regneeksempel for den ekstensive margin. Der er ca. 60 pct. pædagoguddannede blandt de pædagogisk ansatte, jf. Dalsgaard m.fl. (2016). Hvis pædagogandelen skal øges med 1 pct.point svarer det til, der skal ansættes 200 flere pædagoguddannede, der for et uændret antal børn pr. voksen skal erstatte ikke-uddannet pædagogisk personale. Ifølge BUPLs lønstatistik var gennemsnitslønnen for uddannet personale 336.000 kr. om året (27.999 kr. om måneden), mens den for ikke-uddannet pædagogisk personale var 286.000 kr. om året (23.814 kr. om måneden). Det koster altså 50.000 kr. om året at ansætte en uddannet i stedet for en ikke-uddannet. Dertil kommer en overhead på 25 pct., jf. Børne- og undervisningsudvalget (2012-13). Det koster altså $200 \text{ pædagoger} \cdot 50.000 \text{ kr.} \cdot 125 \text{ pct.} = 12,5 \text{ mio.}$ om året at erstatte 200 ikke-uddannet pædagogisk personale med pædagoger.

Hvis 200 pædagoger ansættes i stedet for 200 ikke-uddannet pædagogiske personale svarer det til at øge pædagogandelen i institutionerne med 1,7 pct. Elasticiteten for effek-

ten på den intensive margin viser, at beskæftigede mødres sandsynlighed for at arbejde fuldtid øges med 0,243 pct., hvis pædagogandelen øges med 1 pct. En stigning i pædagogandelen på 1,7 pct. vil derfor øge beskæftigede mødres sandsynlighed for at arbejde fuldtid med $1,7 \cdot 0,243 = 0,41$ pct. Der er 40 pct. af mødre, der er beskæftiget alle uger fra barnet er halvandet til to år gammelt, der arbejder fuldtid i alle ugerne. En stigning i denne andel på 0,41 pct. svarer til en stigning på 0,16 pct.point. I analysen er der 26.900 mødre, der arbejder alle uger fra barnet er halvandet til to år gammelt. Øges pædagogandelen med 1,7 pct. er der således $26.900 \text{ mødre} \cdot 0,16 \text{ pct.} = 43$ mødre, der vil gå fra at arbejde deltid til at arbejde fuldtid. Beskæftigede mødre i analysepopulationen, der arbejder mindre end fuldtid, arbejder i gennemsnit 126 timer om måneden, mens fuldtid svarer til 160 timer om måneden. I gennemsnit vil mødre, der går fra at arbejde deltid til at arbejde fuldtid således arbejde $160 \text{ timer} - 126 \text{ timer} = 34$ timer mere om måneden, hvilket svarer til $34 \cdot 12 = 408$ timer om året. Samlet set øges arbejdsudbuddet således med $408 \text{ timer/året} \cdot 43 \text{ mødre} = 17.544$ timer om året. En fuldtidsansat person arbejder 1924 timer om året, så en stigning i pædagogandelen i institutionerne med et uændret antal børn pr. voksen medfører en stigning i beskæftigelsen på 17.544 timer om året/ $1924 \text{ timer/året} = 9$ helårsbeskæftigede.

Gennemsnitsindkomsten for mødre, der arbejdede alle uger fra barnet var halvanden til to år gammelt, var 300.000 kr. året før barnet blev født. Med en gennemsnitlig skattesats på 40 pct. og tilbageløb på 24,5 pct. svarer det til en skatteindtægt på $(300.000 \cdot 0,4) + (300.000 \cdot 0,6 \cdot 0,245) = 164.000$ kr. pr. helårsbeskæftiget. Samlet set medfører en stigning i pædagogandelen i institutionerne med et uændret antal børn pr. voksen altså øgede skatteindtægter på $164.000 \cdot 9 = 1,5$ mio.

Så mens de direkte udgifter ved at øge pædagogandelen i institutionerne fra 60 pct. til 61 pct. for et uændret antal børn pr. voksen er 12,5 mio. er nettoomkostningerne 11 mio., når der tages højde for adfærdsændringer. Selvfinansieringsgraden er et underkantsskøn, da de langsigtede konsekvenser for børnenes produktivitet og arbejdsudbud ikke er medregnet. Derudover vil en øget pædagogandel formentlig påvirke arbejdsudbuddet også for forældre, der ikke er en del af analysepopulationen, som eksempelvis forældre med børn født tæt på hinanden, forældre der kun arbejder noget at analyseperioden og forældre med børn i institution, der ikke er i den betragtede aldersgruppe.

F Resultater for familier med de højeste indkomster

Bopælskommunes takst er eksogent givet for den enkelte familie, men familiens faktiske pris, som er den familien reagerer direkte på, er afhængig af indkomsten. Som et

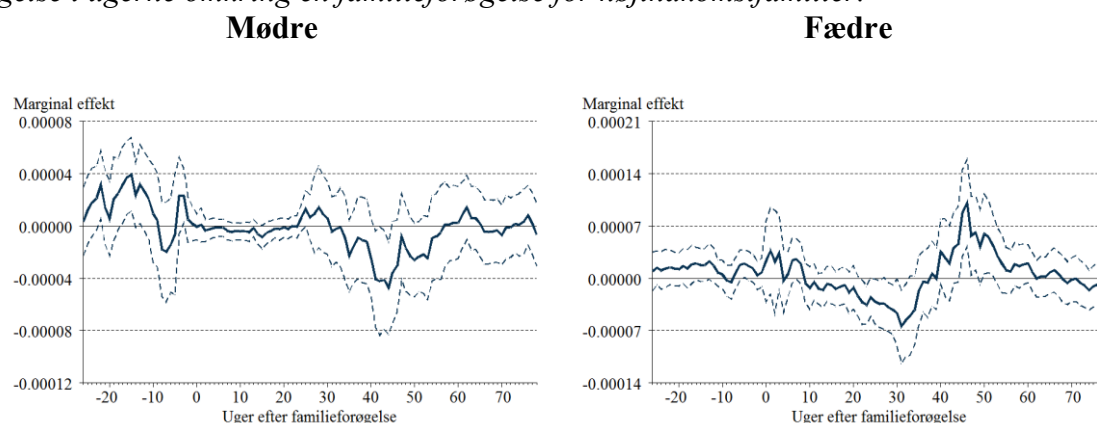
robusthedstjek er analysen derfor også foretaget alene for familier, der ikke får fripladstilskud. Analogt til Simonsen (2010) er denne gruppe defineret som mødre og fædre, der er medlem af en A-kasse, og hvis partner opfylder betingelsen:

$$\begin{aligned} & \text{indkomstgrænsen for fripladstilskud} \\ & \leq \text{partners indkomst} + \text{mindstesatsen for dagpenge} \end{aligned}$$

Det antages altså, at den alternative indkomst, hvis vedkommende ikke var på barsel, ikke vil være lavere end mindstesatsen på dagpenge. I analysen af familiens samlede beskæftigelse skal både moren og faren opfylde betingelsen. Omfanget af familiens barselsperiode vil påvirke indkomsten i det år, hvor barnet er født. Derfor anvendes indkomsten året før barnets fødsel som indikation for den forventede indkomst.²¹ Der er 46 pct. af mødrene, 25 pct. af fædrene og 15 pct. af familierne i analysepopulationen, der opfylder betingelsen.

Beskæftigelsessandsynligheden for familier i højindkomstgruppen er stort set uafhængig af prisen for børnepasning, jf. bilagsfigur F.1 og F.2. Der er en lille statistisk signifikant negativ effekt af taksten i uge 1-12 efter barnet er født på sandsynligheden for, at begge forældre er i beskæftigelse, men den samlede effekt på beskæftigelsesandelen det første halvandet år efter fødslen er ikke signifikant, jf. bilagstabel G.1.

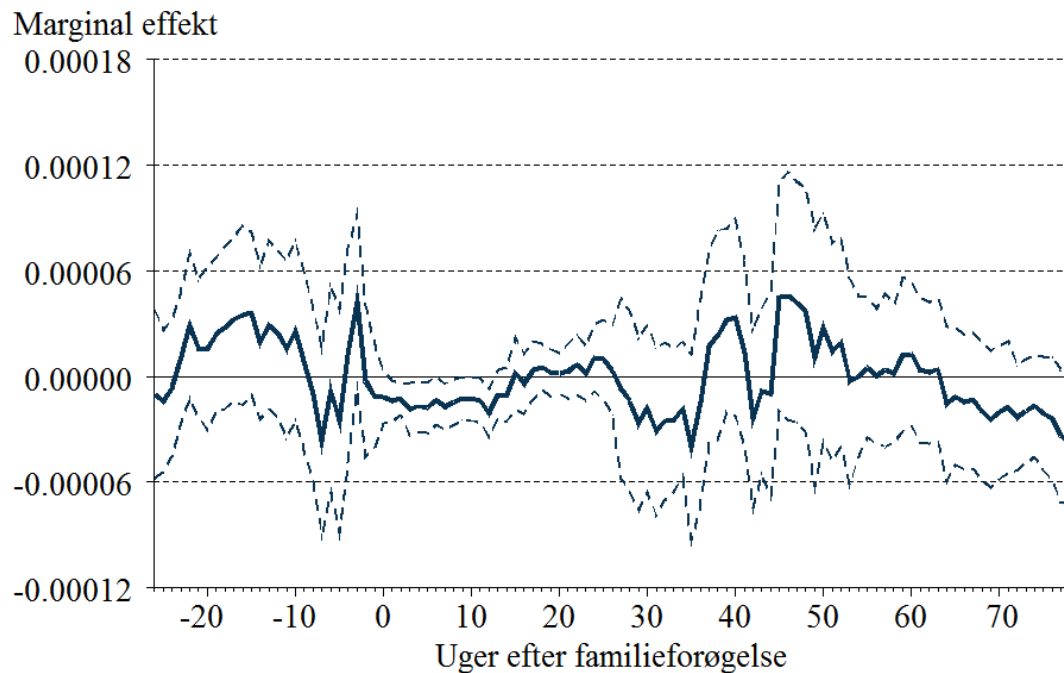
Bilagsfigur F.1. Marginale effekter af taksten på morens henholdsvis færens beskæftigelse i ugerne omkring en familieførelse for højindkomstfamilier.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

²¹ Hvis børnepasningens takst og kvalitet generelt påvirker familiens beskæftigelse, vil indkomsten året før barnets fødsel til dels afspejle dette for familier, der havde børn i forvejen. Som robusthedstjek er estimationerne derfor også foretaget alene for gruppen af familier, der ikke havde børn i forvejen. Resultaterne af disse analyser er sammenfaldene med de her præsenterede.

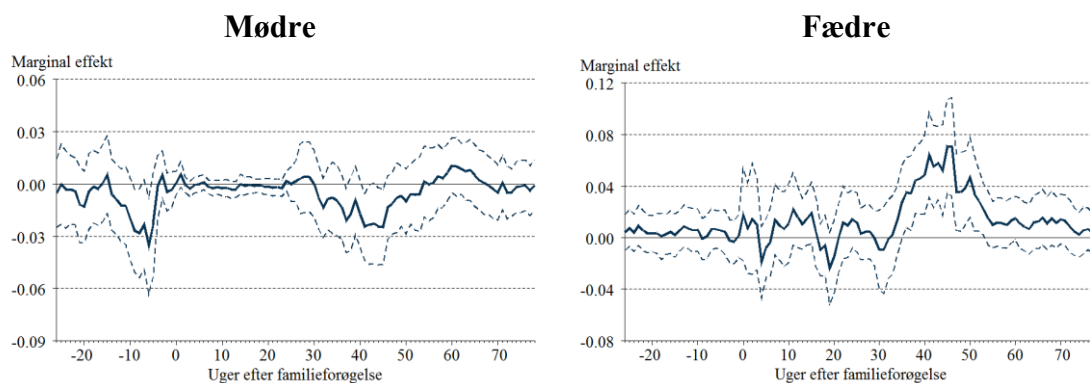
Bilagsfigur F.2. Marginale effekter af taksten på familiens samlede beskæftigelse i ugerne omkring en familieførelse.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

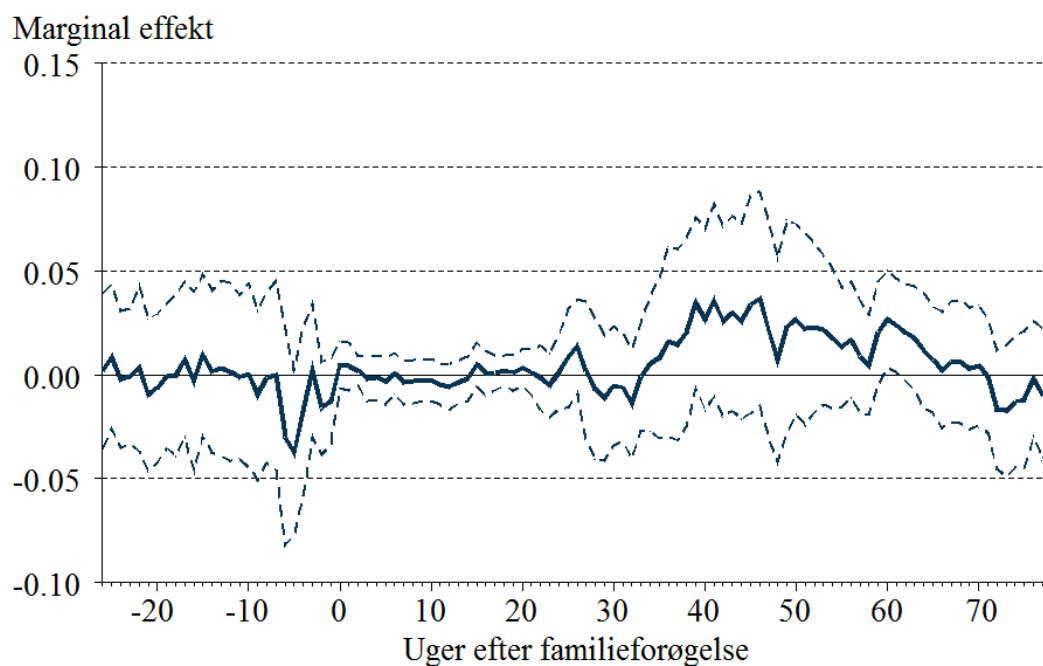
I modsætning til populationen som helhed er der ingen effekt af antallet af børn pr. voksen i kommunens dagtilbud på beskæftigelsessandsynligheden i højindkomstfamilierne, jf. bilagsfigur F.3 og F.4. Dette resultat afspejler sandsynligvis, at alternativomkostningerne ved selv at passe sine børn er højere for højindkomstfamilierne end for gennemsnitsfamilien i den samlede analysepopulation i analysens hovedresultat. Der er en signifikant positiv effekt på beskæftigelsen for fædre i højindkomstfamilierne i uge 26-53 af et højere antal børn pr. voksen i dagtilbuddene, men effekten opvejes af en negativ effekt for mødre, så den samlede effekt for familien som helhed ikke er signifikant, jf. figur F.4. og bilagstabel G.1.

Bilagsfigur F.3. Marginale effekter af antal børn pr. voksen i dagtilbuddene på morens henholdsvis farens beskæftigelse i ugerne omkring en familieførogelse for højindkomstfamilier.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Bilagsfigur F.4. Marginale effekter af antal børn pr. voksen i dagtilbuddene på familiens samlede beskæftigelse i ugerne omkring en familieførogelse for højindkomstfamilier.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

G Supplerende figurer og tabeller

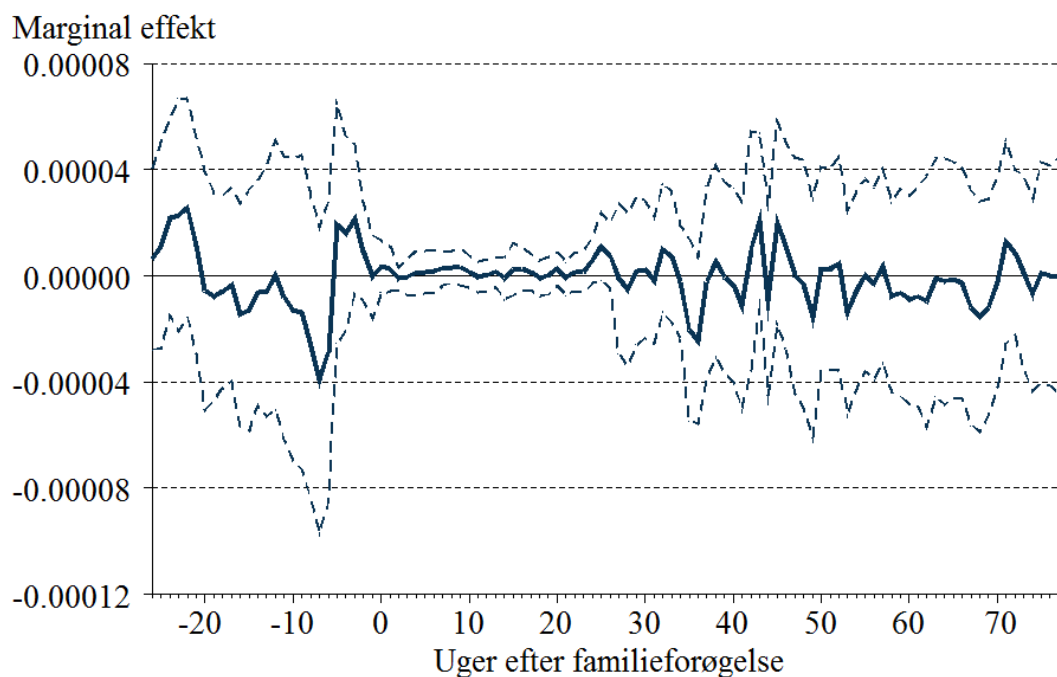
Bilagstabel G.1. Elasticiteter for andel uger i beskæftigelse efter en familieførelse.

Variabel	Model	Mor	Far	Familien
Takst	Hovedmodel	-0,065	-0,032	-0,044
	Når det er første barn	-0,92	-0,97	-0,092
	Højindkomstgruppen ^a	-0,025	0,010	-0,174
	Laveste takst ^b	-0,046	-0,013	-0,040
Børn pr. voksen	Hovedmodel	-0,080	-0,027	-0,035
	Når det er første barn	-0,114	-0,009	-0,025
	Højindkomstgruppen ^a	-0,027	0,065	0,029
	Laveste takst ^b	-0,075	-0,024	-0,036
Pædagogandel	Hovedmodel	0,029	-0,007	0,003
	Når det er første barn	-0,006	0,002	-0,005
	Højindkomstgruppen ^a	0,007	0,011	-0,014
	Laveste takst ^b	0,035	-0,010	0,004

a) Højindkomstgruppen er defineret parallelt til Simonsen (2010). Se bilag F for nærmere beskrivelse af populationen.

b) I denne model anvendes kommunens laveste takst for daginstitution hhv. dagpleje i stedet for et vægtet gennemsnit af de to, som der anvendes i hovedmodellen

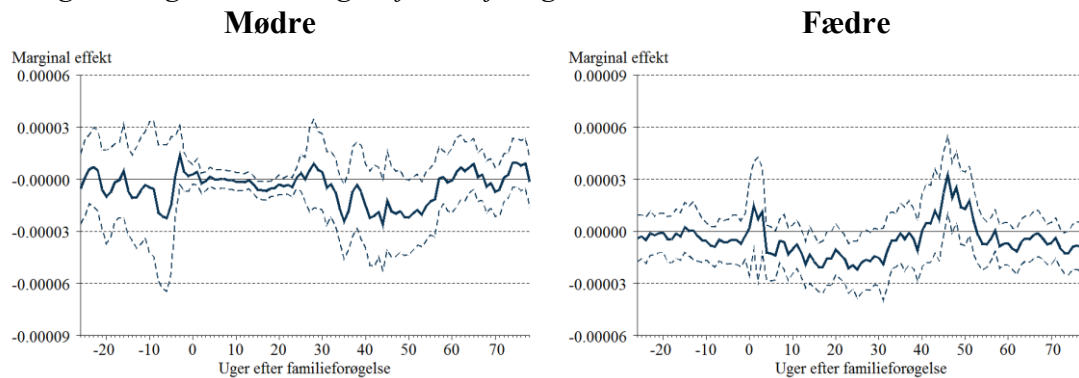
Bilagsfigur G.1. Marginale effekter af taksten på familiens samlede beskæftigelse omkring en familieførelse, når barnet er familiens første.

Anm.: Familiens samlede beskæftigelse er sandsynligheden for, at begge forældre er beskæftiget i en given uge.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Bilagsfigur G.2. Marginale effekter af taksten på morens henholdsvis farens erhvervsdeltagelse i ugerne omkring en familieførelse.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

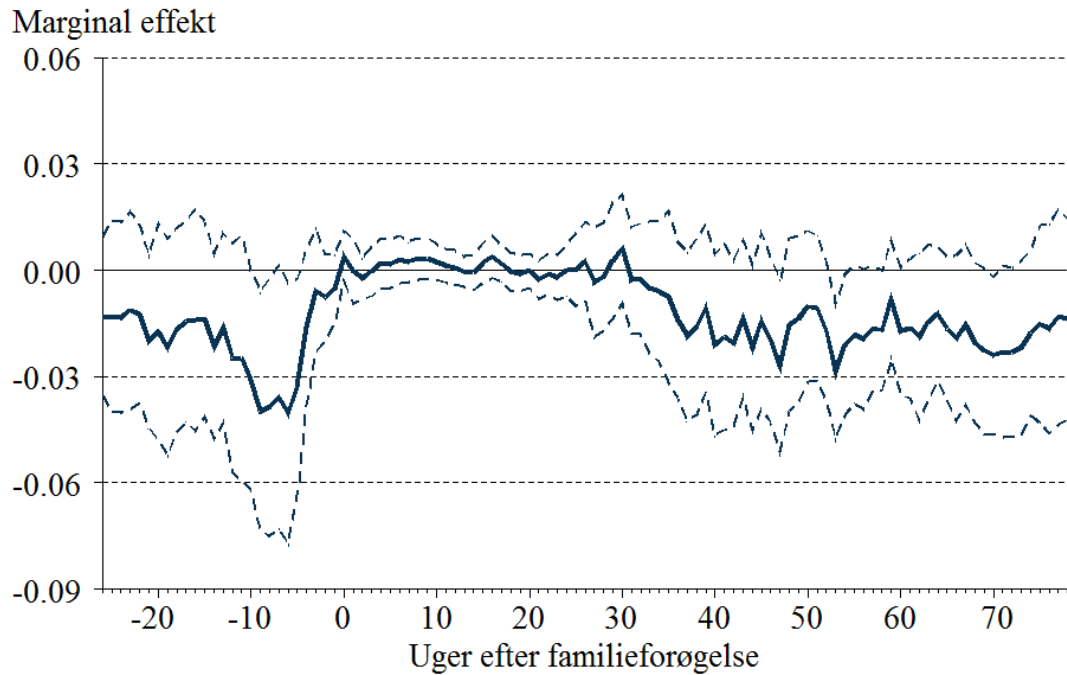
Bilagsfigur G.3. Marginale effekter af taksten på familiens samlede erhvervsdeltagelse i ugerne omkring en familieførelse.

Anm.: Familiens samlede erhvervsdeltagelse er sandsynligheden for, at begge forældre er erhvervsaktive i en given uge.

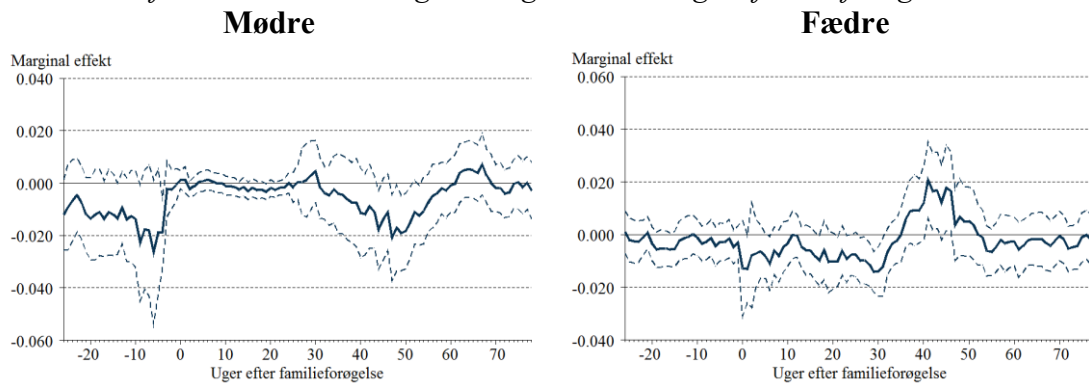
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Bilagsfigur G.4. Marginale effekter af antal børn pr. voksen i dagtilbuddene på morens beskæftigelse omkring en familieførelse, når barnet er familiens første.

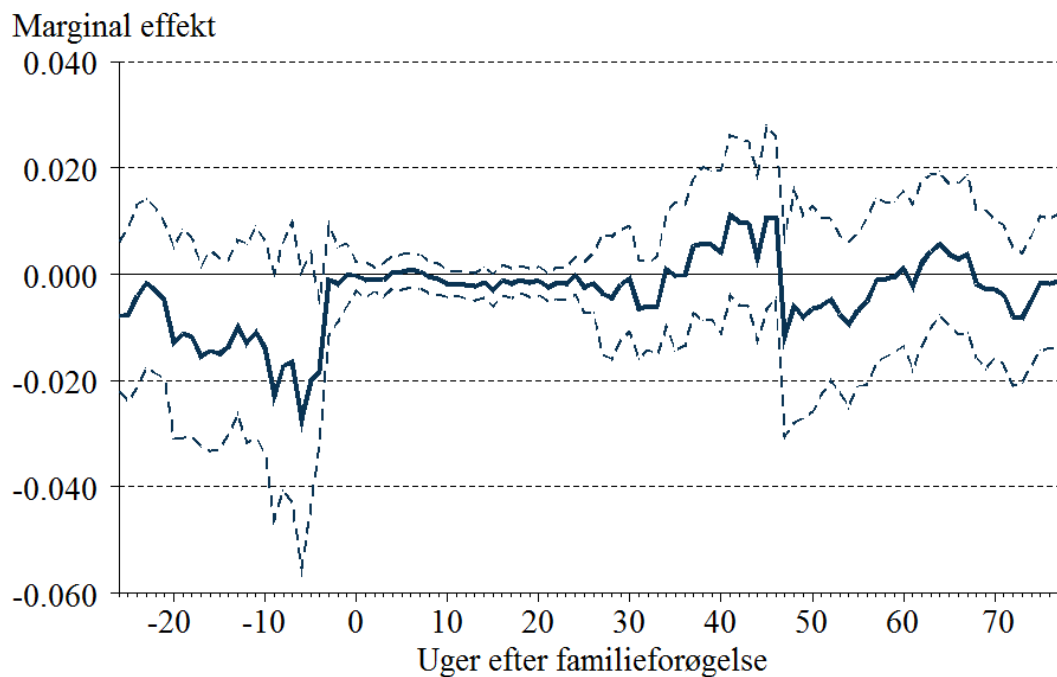
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Bilagsfigur 5. Marginale effekter af antal børn pr. voksen i dagtilbuddene på morens henholdsvis farens erhvervsdeltagelse i ugerne omkring en familieførelse.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

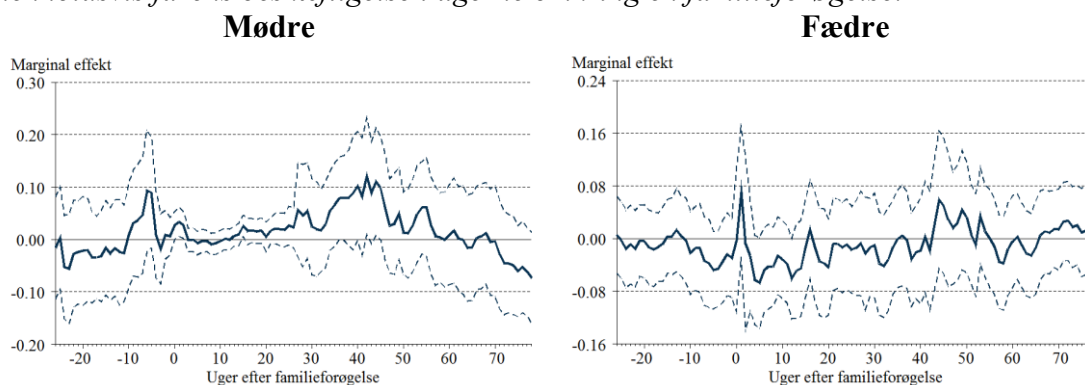
Bilagsfigur G.6. Marginale effekter af antal børn pr. voksen i dagtilbuddene på familiens samlede erhvervsdeltagelse i ugerne omkring en familieførelse.

Anm.: Familiens samlede erhvervsdeltagelse er sandsynligheden for, at begge forældre er erhvervsaktive i en given uge.

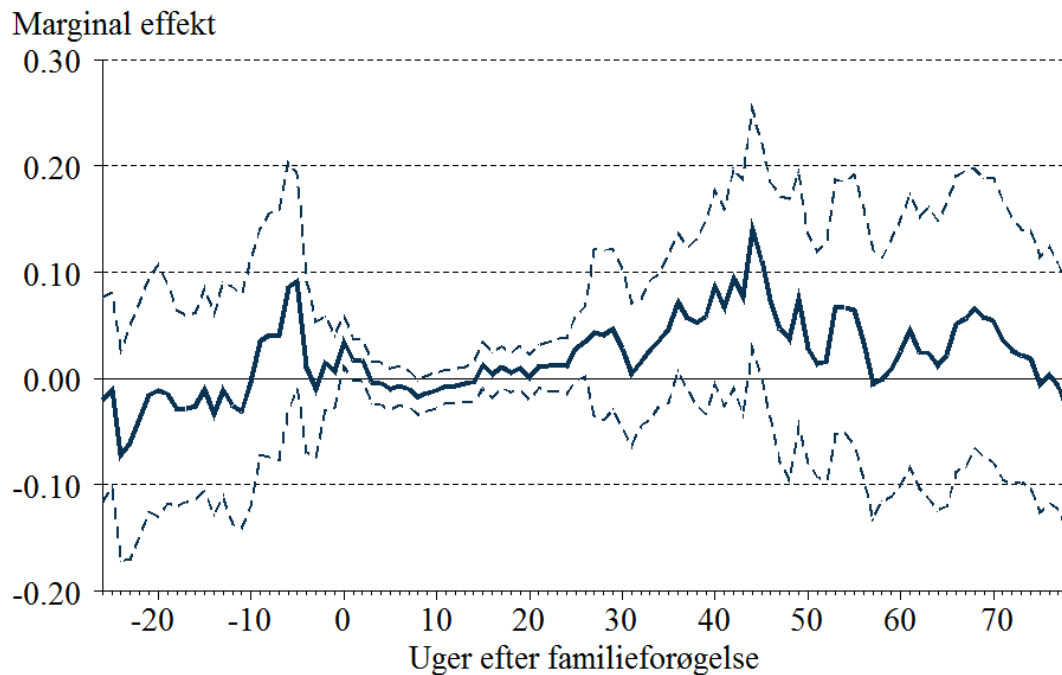
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Bilagsfigur G.7. Marginale effekter af pædagogandelen i daginstitutionerne på morens henholdsvis farens beskæftigelse i ugerne omkring en familieførelse.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Bilagsfigur G.8. Marginale effekter af pædagogandelen i daginstitutionerne på familiens samlede beskæftigelse i ugerne omkring en familieforøgelse.

Anm.: Familiens samlede beskæftigelse er sandsynligheden for, at begge forældre er beskæftiget i en given uge.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Bilagstabel G.2. Marginale effekter på mødres og fædres beskæftigelsessandsynlighed.

	Mødre				Fædre			
Uger efter fødslen	-26	1	26	52	-26	1	26	52
Taksten	-0,000	0,000	0,000	-0,000	-0,000	0,000	-0,000	0,000
Antal børn pr. voksen	-0,019	0,001	0,001	-0,027	-0,004	-0,014	-0,005	-0,006
Pædagogandel i institutionerne	-0,016	0,034	0,023	0,026	0,006	0,071	-0,014	-0,010
Dagplejeandel	0,000	0,000	0,000	-0,000	0,000	-0,000	-0,000	0,000
Tilskud til at passe selv	-0,002	0,003	0,000	-0,008	0,000	0,006	-0,002	-0,012
Partners indkomst	-0,000	0,000	0,000	-0,000	-0,000	0,000	-0,000	-0,000
Erhvervserfaring	0,023	0,000	0,002	0,018	0,011	0,003	0,008	0,007
<i>Region (reference er Hovedstaden)</i>								
Sjælland	0,001	-0,003	0,000	0,015	0,001	0,010	-0,006	0,014
Syddanmark	-0,003	-0,014	-0,011	0,022	-0,000	-0,032	0,005	0,041
Midtjylland	-0,013	-0,010	-0,012	0,012	-0,001	-0,053	0,004	0,031
Nordjylland	0,000	-0,012	-0,018	0,011	-0,002	-0,037	-0,002	0,024
<i>Kommune type (reference er yder)</i>								
By	0,017	0,007	0,002	-0,025	0,011	0,002	-0,002	0,002
Øvrige	0,006	0,004	-0,000	-0,042	0,002	0,006	-0,005	-0,004

<i>Uddannelsesniveau</i> (reference er grundskolen)								
Gymnasial	0,065	-0,001	0,004	0,065	0,029	-0,012	0,035	0,047
Erhvervsfaglig	0,070	-0,003	-0,010	0,078	0,034	-0,028	0,041	0,055
KVU	0,135	0,005	0,006	0,099	0,064	-0,037	0,054	0,055
MVU	0,172	0,002	-0,012	0,149	0,072	-0,041	0,059	0,064
LVU	0,248	-0,003	0,017	0,207	0,116	-0,047	0,073	0,067
Uoplyst	-0,033	-0,003	0,011	-0,037	0,004	0,026	0,057	0,051
<i>Partners uddannelsesniveau (reference er grundskolen)</i>								
Gymnasial	0,028	-0,000	0,018	0,031	0,031	0,001	0,033	0,027
Erhvervsfaglig	0,040	0,000	0,003	0,026	0,030	-0,004	0,035	0,027
KVU	0,031	0,001	0,006	0,008	0,033	0,007	0,036	0,029
MVU	0,038	0,005	0,007	0,036	0,029	-0,018	0,036	0,021
LVU	0,042	-0,002	0,007	0,045	0,024	-0,016	0,025	0,016
Uoplyst	0,045	-0,010	0,002	0,035	0,048	0,008	0,015	0,029
Langtidsledig ¹	-0,325	-0,012	-0,012	-0,382	-0,449	-0,014	-0,360	-0,317
Mellemtidsledig ¹	-0,195	-0,012	-0,008	-0,293	-0,226	-0,039	-0,156	-0,108
Partner langtidsledig	-0,058	0,002	-0,000	-0,064	-0,038	-0,004	-0,059	-0,053
Partner mellemtidsledig	-0,029	-0,004	0,001	-0,027	-0,005	-0,001	-0,015	0,001
<i>Indvandringsbaggrund (reference er dansk baggrund)</i>								
Indvandrер	-0,017	0,005	0,011	-0,025	0,000	0,007	-0,033	-0,027
Efterkommer	-0,031	-0,007	-0,007	-0,042	-0,039	-0,017	-0,044	-0,037
<i>Partners indvandringsbaggrund (reference er dansk baggrund)</i>								
Indvandrер	-0,041	-0,000	-0,008	-0,071	-0,013	0,038	-0,021	-0,018
Efterkommer	-0,072	-0,002	-0,008	-0,091	0,004	0,075	0,010	-0,021
Antal børn i familien, der er 1-2 år	-0,091	-0,008	-0,003	-0,026	-0,014	-0,011	-0,013	-0,017
Antal børn i familien, der er 3-6 år	-0,039	-0,004	-0,003	-0,031	-0,013	0,016	-0,010	-0,015
Antal børn i familien, der er 7-9 år	-0,052	-0,008	-0,004	-0,047	-0,024	0,027	-0,018	-0,027
Antal børn i familien, der er 10-14 år	-0,043	0,002	0,001	-0,042	-0,030	0,025	-0,028	-0,021
Antal børn i familien, der er 15-17 år	-0,067	0,004	0,001	-0,051	-0,043	0,021	-0,030	-0,020
Udskrivningspct.	0,002	0,002	-0,000	0,000	0,005	-0,002	0,003	0,004
Ledighed i kommunen	-0,002	0,001	-0,002	0,001	-0,001	0,003	-0,005	0,001
Andel børn med enlige	-0,001	-0,002	-0,002	0,001	-0,001	-0,006	0,002	-0,000

forsørgere								
Andel husstande med børn	-0,105	-0,081	-0,077	0,133	0,052	-0,248	0,044	0,205

1) I analyseme før barnets fødsel er det ledigheden i perioden halvandet til et halvt år før fødslen, der opgøres.

Anm.: Koefficienter markeret med fed skrift er signifikante på 5 pct. niveau. Effekterne er estimeret med OLS med robuste fejllid, der tager højde for kommuneklynger.

Kilde: Egne beregninger på registerdata.

Bilagstabel G.3. Marginale effekter på familiens samlede beskæftigelsessandsynlighed.

Variabel	26 uger før fødslen	Ugen efter fødslen	26 uger efter fødslen	52 uger efter fødslen
Taksten	-0,000	-0,000	-0,000	-0,000
Antal børn pr. voksen	-0,015	-0,001	-0,002	-0,020
Pædagogandel i institutionerne	-0,020	0,018	0,035	0,016
Dagplejeandel	0,000	0,00	0,000	0,000
Tilskud til at passe selv	-0,003	0,001	0,001	-0,019
Indkomst i 2012, mor	0,000	0,000	0,000	0,000
Indkomst i 2012, far	0,000	0,000	0,000	-0,000
Erhvervserfaring, mor	0,016	0,000	0,001	0,013
Erhvervserfaring, far	0,003	0,000	0,000	-0,000
<i>Region (reference er Hovedstaden)</i>				
Sjælland	0,011	0,003	0,001	0,027
Syddanmark	0,012	-0,005	-0,007	0,056
Midtjylland	0,005	-0,002	-0,007	0,042
Nordjylland	0,019	-0,005	-0,014	0,039
<i>Kommune type (reference er yder)</i>				
By	0,016	0,005	0,003	0,004
Øvrige	0,004	0,002	-0,003	-0,011
<i>Uddannelsesniveau, mor (reference er grundskolen)</i>				
Gymnasial	0,052	-0,000	0,002	0,053
Erhvervsfaglig	0,060	-0,004	-0,007	0,065
KVU	0,117	0,001	0,004	0,081
MVU	0,141	-0,002	-0,011	0,111
LVU	0,180	-0,004	0,006	0,134
Uoplyst	0,024	-0,003	0,009	-0,005
<i>Uddannelsesniveau, far (reference er grundskolen)</i>				
Gymnasial	0,018	0,001	0,013	0,039
Erhvervsfaglig	0,043	0,001	0,001	0,049
KVU	0,050	0,002	0,003	0,029
MVU	0,059	0,002	0,001	0,051
LVU	0,081	-0,001	0,001	0,043
Uoplyst	0,058	-0,003	0,000	0,047

Langtidsledig, mor	-0,275	-0,004	-0,007	-0,328
Langtidsledig, far	-0,270	-0,002	-0,003	-0,177
Mellemtidsledig, mor	-0,176	-0,003	-0,005	-0,249
Mellemtidsledig, far	-0,174	-0,004	-0,005	-0,091
<i>Moderens indvandringsbaggrund (reference er dansk baggrund)</i>				
Indvandrer	-0,015	0,001	0,007	-0,028
Efterkommer	-0,046	-0,007	-0,003	-0,048
<i>Faderens indvandringsbaggrund (reference er dansk baggrund)</i>				
Indvandrer	-0,044	0,003	-0,005	-0,083
Efterkommer	-0,075	0,001	-0,003	-0,106
Antal børn i familien, der er 1-2 år	-0,083	-0,006	-0,001	-0,025
Antal børn i familien, der er 3-6 år	-0,038	-0,003	-0,003	-0,028
Antal børn i familien, der er 7-9 år	-0,053	-0,004	0,001	-0,046
Antal børn i familien, der er 10-14 år	-0,047	0,000	-0,004	-0,036
Antal børn i familien, der er 15-17 år	-0,063	0,003	-0,000	-0,024
Udskrivningspct.	0,005	-0,000	-0,000	0,004
Ledighed i kommunen	0,001	0,001	-0,001	-0,000
Andel børn med enlige forsørgere	-0,001	-0,001	-0,002	0,002
Andel husstande med børn	0,092	-0,027	-0,040	0,348

1) I analyserne før barnets fødsel er det ledigheden i perioden halvandet til et halvt år før fødslen, der opgøres.

Anm.: Koefficienter markeret med fed skrift er signifikante på 5 pct. niveau. Effekterne er estimeret med OLS med robuste fejlled, der tager højde for kommuneklynger.

Kilde: Egne beregninger på registerdata.

Bilagstabel G.4. Marginale effekter på sandsynligheden for, at beskæftigede forældre arbejder fuldtid alle uger fra barnet er halvandet til to år, når fuldtid defineres som mindst 32 timer om ugen.

	Mor	Far	Familien
<i>Marginale effekter</i>			
Takst	-0,000	0,000	0,000
Børn pr voksen	-0,017	0,025	-0,003
Pædagogandel	0,033	-0,012	0,017
<i>Elasticiteter</i>			
Takst	-0,015	0,267	0,067
Børn pr voksen	-0,103	0,130	-0,022
Pædagogandel	0,034	-0,010	0,023

Anm.: Koefficienter markeret med fed skrift er signifikante på 5 pct. niveau.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Bilagstabel G.5. Marginale effekter på sandsynligheden for, at beskæftigede forældre arbejder fuldtid alle uger fra barnet er halvandet til to år, når barnet ikke er familiens første.

	Mor	Far	Familien
<i>Marginale effekter</i>			
Takst	-0,000	0,000	0,000
Børn pr voksen	-0,029	-0,003	-0,015
Pædagogandel	0,0194	-0,033	0,045
<i>Elasticiteter</i>			
Takst	-0,034	0,321	0,014
Børn pr voksen	-0,285	-0,020	-0,222
Pædagogandel	0,316	-0,033	0,109

Anm.: Fuldtid defineres som 37 timer om ugen eller mere. Der indgår 15.300 mødre, 16.800 fædre og 13.800 familier i analysen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

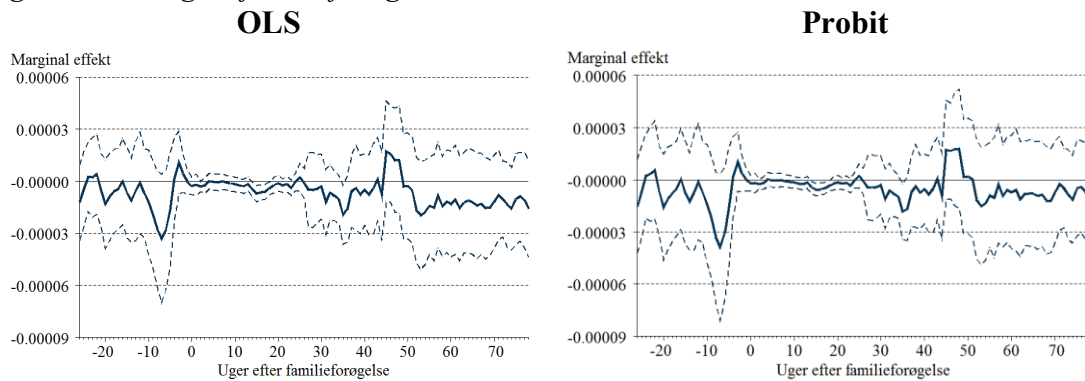
Bilagstabel G.6. Marginale effekter på sandsynligheden for, at beskæftigede forældre arbejder fuldtid alle uger fra barnet er halvandet til to år, når barnet er familiens første.

	Mor	Far	Familien
<i>Marginale effekter</i>			
Takst	-0,000	0,000	-0,000
Børn pr voksen	-0,016	0,013	0,006
Pædagogandel	0,128	0,162	0,241
<i>Elasticiteter</i>			
Takst	-0,230	0,095	-0,271
Børn pr voksen	-0,134	0,081	0,080
Pædagogandel	0,175	0,167	0,499

Anm.: Fuldtid defineres som 37 timer om ugen eller mere. Der indgår 9.000 mødre, 10.200 fædre og 8.300 familier i analysen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

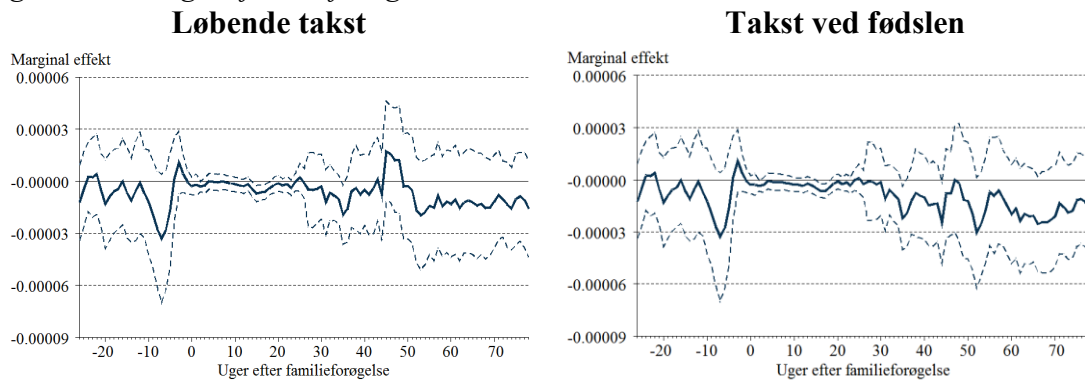
Bilagsfigur G.9. Marginale effekter af taksten på familiens samlede beskæftigelse i ugerne omkring en familieførogelse.

Anm.: I hovedmodellen estimeres effekten ved OLS med robuste fejlled, i figuren til højre er effekten estimeret ved en probit model med robuste fejlled.

Kilde: Egne beregninger på registerdata.

Bilagsfigur G.10. Marginale effekter af taksten på familiens samlede beskæftigelse i ugerne omkring en familieførogelse.

Anm.: I hovedmodellen estimeres effekten af taksten i den givne uge, i figuren til højre er effekten af taksten i fødselsuge estimeret.

Kilde: Egne beregninger på registerdata.